

Razılaşdırılıb:

Təsdiq edilmişdir:

Azərbaycan Respublikasının
Mərkəzi Bankının
Baş direktoru

Ziya Əliyev

İmza M.Y.

“Tarix 30 yanvar 2024 il”

“Xalq Sığorta” ASC-nin
İdarə Heyətinin Sədri

R.A. Vəliyev

İmza M.Y.

“Tarix _____ 20__ il”

AVTONƏQLİYYAT VASİTƏLƏRİNİN TAM SIĞORTASI QAYDALARI

Bakı 2024

MÜNDƏRİCAT

ÜMUMİ ANLAYIŞLAR

BÜTÜN BÖLMƏLƏRƏ AİD OLAN ÜMUMİ HİSSƏ

1. Sığorta sinifləri
2. Sığortanın predmeti və sığorta riskləri
3. Sığorta müqaviləsi
4. Səlahiyyətli sürücü
5. Sığorta haqqı
6. Sığortanın ərazisi
7. Sığorta müddəti
8. Azadolma məbləği
9. Riskin dərəcəsinin dəyişməsi
10. Bütün bölmələrə aid olan istisnalar
11. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verilməsi
12. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verilmənin nəticələri
13. Tərəflərin hüquq və vəzifələri
14. Sığorta hadisəsi zamanı ediləcək hərəkətlər
15. Sığorta ödənişinin verilməsi
16. Avtonəqliyyat vasitəsi üzrə sığorta ödənişinə dair əlavə tələblər
17. Sığorta ödənişinin verilməsindən imtinanın əsasları
18. Sığorta müqaviləsinə əlavə və dəyişiklərin edilməsi
19. Subroqasiya hüququ
20. Tərəflərin məsuliyyəti
21. İş sirlərinin gizli saxlanması
22. Mübahisələrin həlli qaydası

XÜSUSİ HİSSƏ

BÖLMƏ 1. AVTONƏQLİYYAT VASİTƏSİNƏ DƏYƏN ZİYAN

1. Sığorta sinifi
2. Sığorta predmeti
3. Sığorta obyektı
4. Sığorta məbləği
5. Şərtsiz azadolma
6. Sığorta riskləri
7. Genişləndirilmiş sığorta təminatı
8. Xüsusi istisnalar
9. Avtonəqliyyat vasitəsinin şüşə hissələrinə dəyən zərər
10. Qalıqlara olan hüququn keçməsi

BÖLMƏ 2. ÜÇÜNCÜ ŞƏXSLƏR QARŞISINDA MÜLKİ MƏSULİYYƏTİN SİĞORTASI

1. Sığortanın sinifi
2. Sığorta predmeti
3. Sığorta obyektı
4. Sığorta məbləği
5. Sığorta riskləri
6. Xüsusi istisnalar

BÖLMƏ 3. SƏLAHİYYƏTLİ SÜRÜCÜ VƏ SƏRNIŞINLƏRİN FƏRDİ QƏZA SİĞORTASI

1. Sığortanın sinifi
2. Sığorta predmeti
3. Sığorta obyektı
4. Sığorta məbləği
5. Sığorta təminatı
6. Xüsusi istisnalar
7. Fərdi qəzanın nəticələrinin təzahür müddəti

SƏLAHİYYƏTLİ SÜRÜCÜ VƏ SƏRNIŞINLƏRİN TƏCİLİ TİBBİ XƏRCLƏRİ (bölmə 3-ə əlavə olaraq)

1. Sığortanın sinifi
2. Sığorta predmeti
3. Sığorta obyektı
4. Sığorta məbləği
5. Sığorta təminatı
6. Xüsusi istisnalar

AVTONƏQLİYYAT VASİTƏLƏRİNİN TAM SİĞORTASI ÜZRƏ TARİF DƏRƏCƏLƏRİNİN HESABLANMASI VƏ İQTİSADİ ƏSASLANDIRILMASI (maddi ziyan, mülki məsuliyyət, bədbəxt hadisə)

AVTONƏQLİYYAT VASİTƏLƏRİNİN TAM SİĞORTASI QAYDALARI

Bundan sonra mətndə “Qaydalar” adlanacaq “Avtonəqliyyat vasitələrinin tam sığortası qaydaları” Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsi, “Sığorta fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu və digər normativ-hüquqi aktlara uyğun olaraq hazırlanmışdır.

ÜMUMİ ANLAYIŞLAR

Bu Qaydalarda istifadə olunan termin və ifadələr aşağıdakı mənaları daşıyır:

Sığortaçı – sığorta fəaliyyətini həyata keçirmək üçün müvafiq lisenziyaya malik olan, sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulan sığorta hadisəsi baş verdiyi halda qanunvericiliklə və ya müqavilə ilə müəyyən olunmuş qaydada sığorta ödənişini vermək öhdəliyi daşıyan sığorta müqaviləsinin tərəfi olan yerli hüquqi şəxs;

Sığortalı – sığorta haqqı ödəyən, sığorta obyektinin sığorta etdirilməsində sığorta marağı olan sığorta müqaviləsinin tərəfi;

Sığorta olunan – sığorta müqaviləsi əsasında əmlak mənafeləri və sığortalanan şəxs.

Faydalanan şəxs(lər) – sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq sığorta ödənişi verilməli olan şəxs;

Sığorta haqqı – risklərin qəbul edilməsi və ya bölüşdürülməsi müqabilində sığorta qanunvericiliyinə uyğun olaraq, sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulan qaydada sığortalının sığortaçıya ödəməli olduğu pul məbləği;

Sığorta məbləği – sığortalanmış risklər üzrə sığortaçının öhdəliyinin qanunvericilik, yaxud müqavilə ilə müəyyənləşdirilmiş məbləğlə ifadə olunan son həddi;

Azadolma məbləği – sığorta hadisəsi nəticəsində yaranan itkilərin və ya dəyən zərərin sığorta təminatı ilə əhatə olunmayan və sığortalının üzərində qalan hissəsidir. Azadolma məbləği sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq müəyyən edilən zərər məbləğindən, qismən sığorta halında isə sığortaçının zərər məbləğindəki payından çıxılır.

Sığorta müqavilələrində şərtlə və ya şərtsiz azadolma məbləği, həmçinin gözləmə müddəti müəyyən oluna bilər.

- **Şərtlə azadolma** məbləğinin nəzərdə tutulması halında, sığorta hadisəsi nəticəsində dəyən zərərin həcmi həmin məbləğdən çox olduqda və ya sığorta müqaviləsində razılaşdırılmış hər hansı digər halın baş verməsi şərtlə azadolma məbləği tətbiq edilmir.
- **Şərtsiz azadolma** məbləği nəzərdə tutulduqda həmin məbləğ hər bir halda tətbiq edilir.

Sığorta tələbi – sığorta hadisəsi baş verdikdə sığortalının, sığorta olunanın və ya faydalanan şəxsin sığortaçıya öz vəzifələrini qanunvericiliyə və sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq icra etməsi barədə müraciəti;

Sığorta hadisəsi – qanunvericiliyə və ya sığorta müqaviləsinə görə sığorta ödənişinin sığortalıya, sığorta olunana və ya digər faydalanan şəxslərə ödənilməsi üçün əsas olan, sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində baş verən gözlənilməz hadisə və ya yaranan hal;

Sığorta ödənişi – sığorta hadisəsi baş verdikdə, qanunvericiliyə, həmçinin sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq sığortaçı tərəfindən ödənilən maliyyə kompensasiyası;

Sığorta obyekt – sığortalının, yaxud sığorta olunanın qanunazidd olmayan hər hansı əmlak mənafeyi;

Sığorta predmeti – sığorta müqaviləsi üzrə sığortalanan əmlak mənafeələrinin aid olduğu fiziki şəxs, əmlak və ya hal;

Sığorta marağı – sığorta marağı sığorta hadisəsinin baş verəcəyi təqdirdə sığortalının maliyyə itkisinə məruz qalması ehtimalı ilə şərtlənən və onun sığorta obyektini sığorta etdirmək hüququnun əsaslandığı mənafeədir;

Sığorta riski və ya risk – sığorta obyektini ilə bağlı itkilərin və ya zərərlərin yaranmasına səbəb olan hadisənin baş verməsi və ya halın yaranması ehtimalı, həmçinin bu ehtimala qarşı sığortaçının üzərinə götürdüyü öhdəlik;

Sığorta müqaviləsi – sığortalının müvafiq sığorta haqqı ödəməsi müqabilində sığorta obyektinin məruz qala biləcəyi risklərlə bağlı itkilərin, dəyən zərərin əvəzinin və ya razılaşdırılan pul məbləğinin müəyyən bir hadisənin baş verməsi əsasında ödənilməsinin sığortaçı tərəfindən öhdəlik kimi götürülməsi şərtlərinin təsbit edildiyi razılaşma;

Sığorta şəhadətnaməsi – sığorta müqaviləsinin bağlanması faktını təsdiq edən, sığortaçı tərəfindən sığortalıya və (və ya) sığorta olunana verilən sənəd;

Sığortanın müddəti – sığorta risklərinin təminatda hesab olunduğu müddət;

Əhəmiyyətli hallar – sığortaçının müqavilədən imtina etmək və ya onu məzmunu dəyişdirilmiş şəkildə bağlamaq qərarına təsir göstərə bilən hallar;

Sığorta ərazisi – sığorta obyektinin sığortalanmış hesab olunduğu müəyyən ərazi hədudları.

Xüsusi şərtlər – sığortalı tərəfindən öhdəliklərinin yerinə yetirilməməsi səbəbindən sığortaçıya ödənişdən imtina etməyə və ya sığorta müqaviləsini ləğv etməyə hüquq verən sığorta müqaviləsinin şərtləri;

Avtomobil – yollarda adamların və ya yüklərin daşınması, yaxud adam və ya yük daşıyan nəqliyyat vasitələrinin yedəyə alınması üçün istifadə edilən avtonəqliyyat vasitəsi;

Avtomobilin istifadəsi – avtomobilin yollarda, həmçinin yollara bitişik olan və nəqliyyat vasitələrinin hərəkəti üçün nəzərdə tutulmuş həyətlərdə, yaşayış massivlərində, nəqliyyat vasitələri üçün nəzərdə tutulmuş dayanacaqlarda, yanacaqdoldurma məntəqələrində, müəssisə və təşkilatların ərazilərində və digər ərazilərdə istismarı nəzərdə tutulur. Avtomobildə quraşdırılmış, lakin onun yol hərəkətində iştirakı ilə birbaşa bağlı olmayan cihazların istismarı nəqliyyat vasitəsinin istifadəsi hesab edilmir;

Avtomobilin bazar dəyəri – avtomobilin bazar şərtləri ilə müəyyən edilən qiyməti;

Avtomobilin sahibi – sığortalanan avtomobilin mülkiyyətçisi, yaxud avtomobilə digər qanuni əsasla (icarə hüququ ilə, nəqliyyat vasitəsinin idarə etmək hüququna dair etibarnamə üzrə və s.) sahiblik edən şəxs;

Avtonəqliyyat vasitəsi – sığorta müqaviləsində göstərilən, bu sığorta qaydalarına uyğun olaraq sığorta olunmuş və ya istismarı ilə əlaqədar sığorta təminatının verildiyi nəqliyyat vasitəsi;

Avtonəqliyyat vasitəsinin istismar edilməsi – avtonəqliyyat vasitəsi ərizə formasında göstərilmiş məqsədlərə müvafiq olaraq istismar olunmalıdır;

Avtonəqliyyat vasitəsinin tam məhv olması – sığorta hadisəsi nəticəsində avtonəqliyyat vasitəsinə dəymiş zərərin aradan qaldırılması (təmiri) üçün tələb olunan pul vəsaitlərinin ümumi məbləğinin sığorta məbləğinin 75%-ni və ya ondan daha artıq məbləği təşkil etməsi halında, avtonəqliyyat vasitəsi tam məhv olmuş sayılır

Səlahiyyətli sürücü – Azərbaycan Respublikası mövcud qanunvericiliyinə uyğun qaydada avtonəqliyyat vasitəsini idarə etmək hüququ olan və məhkəmə qərarı ilə və ya digər səlahiyyətli orqanın qərarına əsasən avtonəqliyyat vasitəsini idarə etmək hüququndan məhrum edilməyən və adı sığorta şəhadətnaməsində qeyd olunan şəxs;

Əmək qabiliyyətinin müvəqqəti itirilməsi – vaxt keçdikcə tam bərpa oluna bilən, ümumi əmək qabiliyyətinin müvəqqəti olaraq itirilməsi;

Əmək qabiliyyətinin daimi itirilməsi (əlillik) – vaxt keçdikcə tam bərpa oluna bilməyən, ümumi əmək qabiliyyətinin tam və ya qismən itirilməsi.

BÜTÜN BÖLMƏLƏRƏ AİD OLAN ÜMUMİ HİSSƏ

1. SIĞORTA SİNİFLƏRİ

1.1. Bu Qaydalar hüquqi şəxslərin sahibliyində olan avtomobillərin tam sığortası növü üzrə aşağıdakı sığorta siniflərini əhatə edir:

1.1.1. avtonəqliyyat vasitələrinin sığortası;

1.1.2. avtonəqliyyat vasitəsi sahiblərinin mülki məsuliyyətinin sığortası;

1.1.3. fərdi qəza sığortası.

1.2. Tərəflərin qarşılıqlı razılığı əsasında, sığorta müqaviləsində göstərməklə bu Qaydaların 1.1-ci bəndində nəzərdə tutulan bir, yaxud bir neçə sığorta sinfi üzrə bu Qaydaların Xüsusi hissəsinin müvafiq bölmələrində müəyyən edilən şərtlərlə sığorta təminatı verilir.

2. SIĞORTANIN PREDMETİ VƏ SIĞORTA RİSKLƏRİ

2.1. Sığorta predmeti və sığorta riskləri bu Qaydaların Xüsusi Hissəsində hər bir bölmə üzrə ayrılıqda müəyyən edilir.

3. SIĞORTA MÜQAVİLƏSİ

3.1. Sığorta müqaviləsinin bağlanması

3.1.1. Sığorta müqaviləsi bağlanarkən Sığortalı sığortaya qəbul edilən əmlaka dair riskin dərəcəsinin müəyyən edilməsi üçün əhəmiyyətli və ona məlum olan bütün hallar haqqında Sığortaçıya məlumat verməlidir. Sığorta müqaviləsi bağlandıqdan sonra Sığortalının Sığortaçıya bilərəkdən yalan məlumatlar verməsi müəyyən edilərsə, Sığortaçı sığorta müqaviləsinin etibarsız hesab edilməsini tələb edə bilər.

3.1.2. Sığorta müqaviləsinin bağlanması faktı sığorta qaydaları əlavə edilməklə, Sığortalıya verilən sığorta şəhadətnaməsi ilə təsdiq edilir.

3.2. Sığorta müqaviləsinin tərəfləri

3.2.1. Sığortaçı

3.2.1.1. Bu Qaydalara əsasən Sığortaçı “Xalq Sığorta” ASC-dir.

3.2.2. Sığortalı və Sığorta olunan

3.2.2.1. Bu Qaydalara əsasən Sığortalı sığorta obyektinə münasibətdə əmlak maraqları olan, sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan hər hansı bir fiziki və ya hüquqi şəxs hesab olunur.

3.2.2.2. Bu Qaydalar daxilində Sığortalının hərəkətlərinə onun işçilərinin, rəsmi şəxslərinin, o cümlədən Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə, “Sığorta fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa, sığorta müqaviləsinə, vəkalətnaməyə (etibarnaməyə) və ya vəzifə öhdəliklərinə əsasən Sığortalı adından çıxış etmək səlahiyyəti olan digər nümayəndələrinin hərəkətləri də aid edilir.

3.2.2.3. Bölmə 3 və 4 üzrə sığorta şəhadətnaməsində göstərilən Sığorta olunan, əmlak mənafehləri sığortalanan şəxs hesab olunur.

3.2.3. Faydalanan şəxs

3.2.3.1. Sığorta müqaviləsi hər hansı hüquqi və ya fiziki şəxsin – Faydalanan şəxsin xeyrinə bağlana bilər.

3.2.3.2. Faydalanan şəxsin adı sığorta müqaviləsində göstərilməlidir.

3.2.3.3. Sığorta müqaviləsinin Faydalanan şəxsin xeyrinə bağlanması Sığortalını müqaviləyə əsasən vəzifə və öhdəliklərindən azad etmir.

3.2.3.4. Bu Qaydalar və sığorta müqaviləsi ilə Sığortalıya aid edilən bütün müddəalar sığortadan faydalanmaq niyyətində olan Faydalanan şəxsə də eyni həcmdə aid edilir.

4. SƏLAHİYYƏTLİ SÜRÜCÜ

4.1. Sığorta şəhadətnaməsi ilə qanunvericiliyə müvafiq qaydada avtonəqliyyat vasitəsini idarəetmə səlahiyyəti verilmiş şəxs sığorta hadisəsi zamanı Sığortalının şəhadətnamə üzrə hüquq və vəzifələrini yerinə yetirə bilər.

4.2. Nəqliyyat vasitəsinin idarə edilməsi

4.2.1. Sığortalanmış avtonəqliyyat vasitəsi yalnız aşağıda göstərilən sənədlərin mövcud olduğu halda idarə edilə bilər:

- idarə olunan avtonəqliyyat vasitəsinin kateqoriyasına uyğun qüvvədə olan sürücülük vəsiqəsi;
- sığortalanmış avtonəqliyyat vasitəsinin qeydiyyat sənədləri;
- əgər səlahiyyətli sürücü avtonəqliyyat vasitəsinin sahibi deyilsə, sığortalanmış avtonəqliyyat vasitəsinin sahibi tərəfindən avtonəqliyyat vasitəsini idarə edən şəxsə verilmiş etibarnamə.

4.2.2. Sığortalanmış avtonəqliyyat vasitəsinin sürücüsü bu bənddə göstərilən tələblərə cavab vermədikdə, Sığortaçı Sığortalının heç bir iddiası üzrə sığorta ödənişi vermir.

5. SİĞORTA HAQQI

5.1. Sığorta haqqı sığorta tariflərinə əsasən hesablanır.

5.1.1. Sığorta tarifləri avtonəqliyyat vasitəsinin bazar dəyərindən, markasından, modelindən, tipindən, buraxılış ilindən sürücülərin yaş həddi və sürücülük təcrübəsindən və digər riskin qiymətləndirilməsinə təsir edə bilən amillərdən asılı olaraq müəyyənləşdirilir.

5.2. Sığorta haqqı bir dəfəyə ödənilir və ya tərəflərin razılığına əsasən hissə-hissə ödənilə bilər.

5.3. Sığorta haqqının ödənilməsi üçün, pul vəsaitinin Sığortaçının bank hesabına daxil olduğu gün hesab olunur. Ödənişlər nağdsız qaydada həyata keçirilir.

5.4. Müqavilədə başqa cür nəzərdə tutulmamışdırsa, sığorta müqaviləsi sığorta haqqının ilk hissəsinin və ya tam ödənilməsi üçün saat 24:00-da, lakin şəhadətnamədə göstərilmiş sığorta müddətinin başlanma tarixindən tez olamayaraq qüvvəyə minir.

5.5. Sığorta haqqı və ya onun növbəti hissəsi sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulmuş müddətədək ödənilmədikdə və ya sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulduğundan daha az məbləğdə ödənilmədikdə:

5.5.1. Bu halda sığortaçı onun ödənilməsi üçün bu qaydaların 5.5.2.-ci maddəsinin tələbini nəzərə alaraq, yazılı surətdə 15 günədək əlavə müddət müəyyən edə bilər.

5.5.2. Hər bir halda sığorta haqqı və ya onun razılaşdırılmış ilk hissəsi sığorta müqaviləsi bağlandığı gündən 1 aydan gec olmayaraq ödənilməlidir.

5.6. Sığortalı sığorta haqqını və ya onun növbəti hissəsini sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulmuş müddətdə ödəmədikdə, Sığortaçı sığorta müqaviləsinə xitam verə bilər və ya birtərəfli qaydada müqavilənin icrasından imtina edə bilər.

6. SİĞORTANIN ƏRAZİSİ

- 6.1. Bu sığorta, sığorta müqaviləsində başqa hal nəzərdə tutulmamışdırsa, Azərbaycan Respublikasının ərazisində qüvvədədir.
- 6.2. Əgər sığorta müqaviləsində sığortanın ərazisi göstərilmişdirsə, yalnız həmin ərazidə baş verən sığorta hadisələrinə sığorta təminatı verilir.
- 6.3. Sığortanın ərazisi, Sığortaçının bu barədə qabaqcadan xəbərdar edilməsi, yazılı surətdə razılığının alınması və əlavə sığorta haqqının ödənilməsi şərti ilə genişləndirilə bilər.

7. SİĞORTA MÜDDƏTİ

- 7.1. Sığorta müqaviləsində başqa cür nəzərdə tutulmamışdırsa, sığorta haqqının ilk hissəsinin və ya tam ödənilməsi halında, sığorta təminatının müddəti sığorta müqaviləsinin bağlandığı gün saat iyirmi dördədən başlanır və sığorta müqaviləsinə əsasən həmin müqavilənin qüvvədə olduğu sonuncu gün saat iyirmi dördə başa çatır.

8. AZADOLMA MƏBLƏĞİ

- 8.1. Sığorta müqaviləsi ilə azadolma məbləği nəzərdə tutula bilər.
- 8.2. Sığorta təminatı üzrə azadolma məbləği hər bir sığorta riski və hər bir sığorta hadisəsi üzrə tətbiq olunur.
- 8.3. Şərtlə azadolma məbləğinin nəzərdə tutulması halında, sığorta hadisəsi nəticəsində dəyən zərərin həcmi həmin məbləğdən çox olduqda, zərər məbləğindən azadolma məbləği çıxılmaz.
- 8.4. Şərtsiz azadolma məbləği nəzərdə tutulduqda, həmin məbləğ hər bir halda zərər məbləğindən çıxılır.

9. RİSKİN DƏRƏCƏSİNİN DƏYİŞMƏSİ

- 9.1. Sığorta riskinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir edə bilən risklər barədə sorğu forması sığorta müqaviləsi bağlandığı zaman Sığortaçı tərəfindən Sığortalıya təqdim olunur. Sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində, Sığortalı, sığorta müqaviləsi bağlanan zaman Sığortaçıya bildirdiyi əhəmiyyətli halların dəyişilməsi, həmçinin sığorta riskinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir edə bilən və ona məlum olan bütün digər hallar, xüsusən aşağıda qeyd olunan hallar barədə Sığortaçıya dərhal məlumat verməlidir:
- 9.1.1. icarə, girov və ya hər hansı digər mülki-hüquq müqaviləsi əsasında avtonəqliyyat vasitəsinin və/və ya onun əlavə avadanlığının üçüncü şəxslərə verilməsi;
- 9.1.2. avtonəqliyyat vasitəsinə mülkiyyət hüququnun üçüncü şəxslərə keçməsi;
- 9.1.3. sığortalanmış avtonəqliyyat vasitəsinin sığorta hadisəsi olmayan hadisə nəticəsində ciddi zədələnməsi və ya məhv olması;
- 9.1.4. avtonəqliyyat vasitəsinin ərizə formasında göstərilmiş məqsədlərdən fərqli məqsədlər üçün istifadə edilməsi;
- 9.1.5. avtonəqliyyat vasitəsinin Dövlət Yol Polisi orqanlarından qeydiyyatdan çıxarılması və ya avtonəqliyyat vasitəsinin Dövlət Yol Polisi orqanlarında təkrar qeydiyyata salınması;
- 9.1.6. avtonəqliyyat vasitəsinin qeydiyyat sənədlərinin itirilməsi, oğurlanması və ya dəyişdirilməsi;
- 9.1.7. avtonəqliyyat vasitəsinin gövdəsinin və ya mühərrikinin dəyişdirilməsi;
- 9.1.8. avtonəqliyyat vasitəsinin açarlarının itirilməsi;
- 9.1.9. sığorta müqaviləsinin şərtlərinə müvafiq olaraq, səlahiyyətli sürücülərin siyahısında dəyişikliklərin edilməsi;
- 9.2. Sığortaçı sığorta riskinin artmasına təsir edən hallar barədə məlumatı əldə etdikdən sonra 5 iş günü ərzində aşağıda göstərilən hərəkətləri etmək hüququna malikdir:
- 9.2.1. sığorta müqaviləsinin şərtlərini və müddəalarını dəyişmək;
- 9.2.2. əlavə sığorta haqqının ödənilməsini tələb etmək və ya
- 9.2.3. belə dəyişikliklərin baş verdiyi tarixdən sığorta müqaviləsinə ləğv etmək.

10. BÜTÜN BÖLMƏLƏRƏ AİD OLAN İSTİSNALAR

10.1. Sığorta şəhadətnaməsində başqa hal nəzərdə tutulmamışdırsa, aşağıdakı hallar nəticəsində baş verən itki və ziyanlar Sığortaçı tərəfindən ödənilmir:

10.1.1. müharibə, hər cür hərbi əməliyyatlar, xarici düşmən basqını, vuruşma (müharibə elan edilib-edilməməsindən asılı olmayaraq), vətəndaş müharibəsi, üsyan və bunların qarşısının alınması və yatırılması məqsədilə keçirilən inzibati və hərbi tədbirlər nəticəsində dəyən zərərlər;

10.1.2. hər hansı nüvə partlayışı radiasiya və radioaktiv çirklənmələr, bununla əlaqədar keçirilən hərbi və inzibati tədbirlər nəticəsində dəyən zərərlər;

10.1.3. ionlaşma, radiasiya və yaxud nüvə yanacağının və ya nüvə tullantılarının istifadəsindən, həmçinin bu istisnanın məqsədləri üçün özünü dəstəkləyən hər hansı atom nüvəsinin parçalanması prosesini daxil edərək, nüvə yanacağının alovlanmasından ortaya çıxan radioaktivlik nəticəsində ətraf mühitin çirkləndirilməsindən bilavastə yaxud dolayı yolla yaranan hər hansı məsuliyyət, zərər və ya ziyan;

10.1.4. Sığortalının qəsdən etdiyi hərəkətləri;

10.1.5. əldən çıxmış fayda və ya digər dolayı itkilər;

10.1.6. qanunsuz və ya qərəzli hərəkətlər vasitəsi ilə və ya hər hansı qanunsuz təşkilatın adından və ya onunla birlikdə hərəkət edən şəxslər tərəfindən törədilən aktların nəticəsində baş verən hadisələr. Bu istisnanın məqsədləri üçün:

“qanunsuz təşkilat” – terrorçuluq fəaliyyəti ilə məşğul olan və sığorta şəhadətnaməsinin ərazisində bütün vaxtlarda qanunla qadağan olunan təşkilatı özündə birləşdirən hər hansı təşkilatı bildirir;

“terrorçuluq” – cəmiyyəti və ya cəmiyyətin hər hansı qrupunu qorxutmaq məqsədi ilə zor tətbiqi daxil olmaqla, siyasi məqsədlərlə zor tətbiqi deməkdir;

10.1.7. avtonəqliyyat vasitəsinin məcburi qanunsuz zəbt etmə halları istisna olmaqla, avtonəqliyyat vasitəsinin toksik, spirtli və narkotik sərxoşluq vəziyyətində olan sürücü tərəfindən idarə edilməsi;

10.1.8. sığorta şəhadətnaməsində başqa hal nəzərdə tutulmayıbsa, avtonəqliyyat vasitəsinin təlim məqsədilə, yaxud yarışlarda, sürət müsabiqələrində, sürət sınaqlarında, avtomobil rallilərində hər hansı məqsədlə istifadə edilməsi;

10.1.9. avtonəqliyyat vasitəsi sığorta şəhadətnaməsi üzrə səlahiyyəti olmayan sürücü tərəfindən idarə edildikdə;

10.1.10. həddən artıq yükləmə və ya dartma da daxil olmaqla, avtonəqliyyat vasitəsinin onun texniki təyinatına uyğun gəlməyən məqsədlərlə istifadə edilməsi;

10.1.11. texniki yararsızlığı Sığortalıya əvvəlcədən məlum olduğu təqdirdə belə vəziyyətdə olan avtonəqliyyat vasitəsinin istifadə edilməsi;

10.1.12. avtonəqliyyat vasitəsinin hər hansı digər avtonəqliyyat vasitəsinə yedəkləməsi zaman baş verən hər hansı zərər, xəsarət və ya yaranan məsuliyyət. Lakin, bu sığorta, yedəyə alan və yedəyə alınan avtonəqliyyat vasitələrinin toqquşması halları istisna olmaqla, avtonəqliyyat vasitəsinin digər avtonəqliyyat vasitəsi tərəfindən yedəklənməsi zaman avtonəqliyyat vasitəsinə dəyən hər hansı zərər və ya məsuliyyətlə bağlı təminat verir;

10.1.13. avtonəqliyyat vasitəsinin hər hansı qeyri-qanuni ticarət, daşıma və ya cinayət məqsədilə istifadə edilməsi;

10.1.14. xidmət və ya iş vaxtı baş verməsindən asılı olmayaraq, avtonəqliyyat vasitəsinin sığortalının ailə üzvləri, işçiləri və ya ona xidmət edən şəxslər tərəfindən qaçırılması və buna cəhd halları;

10.1.15. vaxtli-vaxtında səlahiyyətli dövlət orqanları tərəfindən texniki baxışdan keçməyən avtonəqliyyat vasitələri üzrə hadisə baş verdiyi zaman, hadisənin səbəbi mövcud olan texniki yararsızlıqla (nasazlıq) bağlı olduqda;

10.1.16. Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə müvafiq olaraq, avtonəqliyyat vasitələrinin istismarının qadağan edilməsinə əsas verən nasazlıqları olan avtonəqliyyat vasitəsinin istismar olunması;

10.1.17. avtonəqliyyat vasitəsinin hər hansı digər nəqliyyat vasitəsinə yüklənməsi və ya həmin nəqliyyat vasitəsindən boşaldılması və ya avtonəqliyyat vasitəsinin hər hansı digər nəqliyyat vasitəsilə daşınması zamanı yaranan zərər və ya məsuliyyət;

10.1.18. avtonəqliyyat vasitəsinin sığortanın əhatə etdiyi ərazidən kənar istismar olunması halında, sığortanın əhatə etdiyi ərazi, Sığortaçının bu barədə qabaqcadan xəbərdar edilməsi və onun yazılı formada razılığının alınması şərtlə genişləndirilə bilər.

10.1.19. Əgər sığorta şəhadətnaməsində istisna olunmayıbsa sərnişinlərin ödənişli daşınması

10.1.20. Aşağıdakı məqsədlər üçün hər hansı avtonəqliyyat vasitəsinə sahiblik, texniki xidmət, onun istismarı və saxlanması ilə bağlı baş verən istənilən zərər, xəsarət və yaranan məsuliyyət:

- nitroqliserin, dinamit və bunlara bənzər başqa partlayıcı maddələrin daşınması;
- mayeləşdirilmiş neftin və ya neft məhsullarının tarasız daşınması;
- maye, sıxılmış və ya qazabənzər formada kimyəvi maddələrin və ya qazların daşınması;
- ictimai yollardan kənarda podratçının avadanlığı kimi istifadəsi.

10.1.21. sığorta şəhadətnaməsində istisna olunmayıbsa, avtonəqliyyat vasitəsinin icarə məqsədilə istifadə edilməsi;

10.1.22. avtonəqliyyat vasitəsinin təyyarələrin enib qalxdığı təyyarə limanı, aerodrom və ya hərbi bazanın ərazisində istifadə edilməsi.

11. SİĞORTA MÜQAVİLƏSİNƏ VAXTINDAN ƏVVƏL XİTAM VERİLMƏSİ

11.1. Sığorta müqaviləsinə aşağıdakı hallarda vaxtından əvvəl xitam verilir:

11.1.1. sığorta predmeti artıq mövcud olmadıqda;

11.1.2. aşağıdakı hallar istisna olmaqla, Sığortalı fiziki şəxs öldükdə və ya Sığortalı hüquqi şəxs ləğv olunduqda:

11.1.2.1. əmlak sığortası müqaviləsinə bağlamış Sığortalı sığorta müqaviləsi bağlayarkən sığortalanmış əmlakı qəbul edəcək hər hansı şəxsi təyin etmiş olduğu, habelə sığorta hadisəsi baş verəndə Sığortaçının razılığı ilə onu dəyişdirmiş olduğu hallarda Sığortalı fiziki şəxs vəfat edərsə, onun həmin müqavilə üzrə hüquq və vəzifələri vərsəlik qaydasında sığortalanmış əmlakı qəbul edən şəxsə keçir;

11.1.2.2. sığorta müqaviləsində başqa şərtlər müəyyən edilməmişdirsə, Sığortalının hüquq və vəzifələri sığorta predmeti olan miras əmlakın yeni mülkiyyətçisinə, sahibinə və ya istifadəçisinə həm onun özünün, həm də Sığortaçının müqavilədə rəsmiləşdirilən razılığı ilə keçir;

11.1.2.3. Sığortalı olan hüquqi şəxs sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu dövrdə yenidən təşkil edildikdə onun həmin müqavilə üzrə hüquq və vəzifələri müvafiq hüquq varisinə keçir;

11.1.3. Sığorta müqaviləsi üzrə sığortalı olmayan sığorta olunan vəfat etdikdə sığortalının onun başqası ilə əvəz olunması təklifinə sığortaçı etiraz etdikdə;

11.1.4. sığorta müqaviləsində digər hal nəzərdə tutulmamışdırsa, sığortalanmış əmlak özgəninkiləşdirilərkən Sığortaçı Sığortalının hüquq və vəzifələrinin əmlakın yeni mülkiyyətçisinə, sahibinə və ya istifadəçisinə keçməsinə etiraz etdikdə; əmlak özgəninkiləşdirilərkən Sığortaçı Sığortalının hüquq və vəzifələrinin əmlakın yeni mülkiyyətçisinə, sahibinə və ya istifadəçisinə keçməsinə etiraz etmədikdə, əlavə sığorta haqqı ödənilmədən sığorta müqaviləsi üzrə sığortalı dəyişdirilir;

11.1.5. sığorta hadisəsinin baş verməsi ehtimalı olmadıqda və sığorta riskinin mövcudluğu, səbəbi sığorta hadisəsi olmayan hallara görə başa çatdıqda;

11.1.6. Sığortaçı Sığortalı qarşısında öz öhdəliklərini tam olaraq yerinə yetirdikdə;

11.1.7. Sığortalı sığorta haqqını sığorta müqaviləsində müəyyən edilən qaydada ödəmədikdə;

11.1.8. sığorta marağı artıq mövcud olmadıqda;

11.1.9. Sığortalı və ya Sığortaçı sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verilməsi tələbi ilə çıxış etdikdə.

11.2. Sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu dövrdə Sığortalı məhkəmənin qərarı ilə fəaliyyət qabiliyyəti olmayan hesab edilmişdirsə, yaxud onun fəaliyyət qabiliyyəti məhkəmənin qərarı ilə məhdudlaşdırılmışdırsa, mülki məsuliyyət sığortası üzrə müqavilə məhkəmənin müvafiq qərarının qüvvəyə mindiyi andan xitam verilmiş hesab edilir, digər hallarda isə belə sığortalının hüquq və vəzifələrini onun qəyyumu və ya himayəçisi həyata keçirir.

12. SİĞORTA MÜQAVİLƏSİNƏ VAXTINDAN ƏVVƏL XİTAM VERİLMƏNİN NƏTİCƏLƏRİ

12.1. Sığorta müqaviləsinə (qrup halında sığorta zamanı həm də müqaviləyə hər hansı bir sığorta predmetinə münasibətdə) Sığortalının tələbi ilə vaxtından əvvəl xitam verildikdə, Sığortaçı həmin müqavilə üzrə (qrup halında sığorta zamanı isə müqavilənin hər hansı sığorta predmeti ilə bağlı sığorta haqqına mütənasib olan) sığorta haqqının qaytarılan hissəsindən işlərin aparılması xərclərinin müqavilənin qurtarmamış müddətinə mütənasib hissəsini çıxmaqla həmin müddət üçün sığorta

haqlarını ona qaytarır. Sığortalının sığorta müqaviləsinə xitam verilməsi ilə bağlı tələbi Sığortaçının sığorta müqaviləsi üzrə vəzifələrini yerinə yetirməməsi ilə bağlıdırsa, Sığortaçı sığorta haqlarını (qrup halında sığorta zamanı həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmeti üzrə ödənilmiş sığorta haqlarını) bütünlüklə Sığortalıya qaytarır.

12.2. Sığorta müqaviləsinə (qrup halında sığorta zamanı, həm də müqaviləyə hər hansı bir sığorta predmetinə münasibətdə) Sığortaçının tələbi ilə vaxtından əvvəl xitam verildikdə o, sığorta haqlarını (qrup halında sığorta zamanı, həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmeti üzrə ödənilmiş sığorta haqlarını) bütünlüklə Sığortalıya qaytarır; əgər bu tələb Sığortalının sığorta müqaviləsi üzrə vəzifələrini yerinə yetirməməsi ilə bağlıdırsa, Sığortaçı həmin müqavilə üzrə işlərin aparılması xərcləri çıxılmaqla müqavilənin qurtarmamış müddəti üçün sığorta haqlarını (qrup halında sığorta zamanı, həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmeti üzrə ödənilmiş sığorta haqlarını) qaytarır. Bu halda Sığortaçı sığorta müqaviləsi üzrə (qrup halında sığorta zamanı isə müqavilənin hər hansı sığorta predmeti ilə bağlı sığorta haqqına mütənasib olan) sığorta haqqının qaytarılan hissəsindən işlərin aparılması xərclərinin müqavilənin qurtarmamış müddətinə mütənasib hissəsini çıxar bilər.

12.3. Sığorta müqaviləsinə (qrup halında sığorta zamanı, həm də müqaviləyə hər hansı bir sığorta predmetinə münasibətdə) vaxtından əvvəl xitam verildiyi halda, əgər xitam verilmə anıadək Sığortaçı tərəfindən Sığortalıya ödənilmiş sığorta haqqına (qrup halında sığorta zamanı, həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmeti üzrə ödənilmiş sığorta haqlarına) bərabər və ya ondan çox miqdarda sığorta ödənişi verilmişdirsə, sığorta haqqı (qrup halında sığorta zamanı, həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmeti üzrə ödənilmiş sığorta haqları) Sığortalıya qaytarılır.

12.4. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verildiyi halda, əgər xitam verilmə anıadək ödənilmiş sığorta haqqından (qrup halında sığorta zamanı, həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmeti üzrə ödənilmiş sığorta haqlarından) az miqdarda sığorta ödənişi verilmişdirsə, həmin sığorta haqqı məbləği ilə sığorta ödənişi məbləği arasındakı fərq miqdarında sığorta haqqının Sığortalıya qaytarılması müvafiq olaraq bu Maddənin 12.3.-cü və 12.4-cü bəndlərində nəzərdə tutulmuş qaydada həyata keçirilir.

12.5. Sığorta müqaviləsi məhkəmə qərarı əsasında xitam verilmiş hesab edildikdə sığortaçı həmin müqavilə üzrə işlərin aparılması xərclərini çıxmaqla müqavilənin (qrup halında sığorta zamanı həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmetinə münasibətdə) qurtarmamış müddəti üçün sığorta haqlarını, bu Maddənin 12.3-cü və 12.4-cü bəndlərinin tələbləri nəzərə alınmaqla, Sığortalının qanuni nümayəndəsinə qaytarır.

13. TƏRƏFLƏRİN HÜQUQ VƏ VƏZİFƏLƏRİ

13.1. Sığortalının aşağıdakı hüquqları var:

13.1.1. bu Qaydalarla nəzərdə tutulan şərtlərin Sığortaçı tərəfindən yerinə yetirilməsini tələb etmək;

13.1.2. sığorta hadisəsinin təsiri nəticəsində Sığortalının əmlak mənaflərinə dəyən zərərin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi miqdarında sığorta ödənişini tələb etmək;

13.1.3. sığorta müqaviləsini hər hansı başqa şəxs (hüquqi və ya fiziki) – Faydalanan şəxsin xeyrinə bağlamaq;

13.1.4. sığorta müqaviləsinə əlavə və dəyişiklik etmək;

13.1.5. itirilmiş şəhadətnamənin yerinə dublikatını almaq;

13.1.6. sığorta müqaviləsinə bu Qaydaların 11.1.-ci bəndinin tələblərinə əsasən Sığortalı tərəfindən vaxtından əvvəl xitam verilə bilər. Bu halda:

13.1.6.1. Sığortalı, sığorta qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla, Sığortaçıdan həmin müqavilə üzrə işlərin aparılması xərclərini çıxmaqla müqavilənin qurtarmamış müddəti üçün sığorta haqlarının ona qaytarmasını tələb edir, əgər bu tələb Sığortaçının sığorta müqaviləsi üzrə vəzifələrini yerinə yetirməməsi ilə bağlıdırsa, Sığortaçıdan sığorta haqlarını bütünlüklə Sığortalıya qaytarılmasını tələb edir;

13.1.6.2. sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verildiyi halda, əgər xitam verilmə anıadək Sığortaçı tərəfindən Sığortalıya ödənilmiş sığorta haqqından az miqdarda sığorta ödənişi verilmişdirsə, həmin sığorta haqqı məbləği ilə sığorta ödənişi məbləği arasındakı fərq miqdarında sığorta haqqının Sığortalıya qaytarılması bu Qaydaların 12-cü Maddəsinin tələblərinə əsasən həyata keçirilir.

13.1.7. Sığorta məbləğinin azalmış hissəsinə uyğun olaraq, əlavə sığorta haqqı ödənilməklə sığorta müqaviləsində müəyyən edilmiş sığorta məbləği bərpa edilə bilər.

13.2. Sığortalının aşağıdakı vəzifələri var:

13.2.1. Sığorta riskinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir edə bilən risklər barədə sorğu forması sığorta müqaviləsi bağlandığı zaman Sığortaçı tərəfindən Sığortalıya təqdim olunur. Sığortalı öz növbəsində sorğu formasındakı sualları dürüst və düzgün şəkildə cavablandırmalı və sığorta müqaviləsi qüvvədə olan müddətdə riskin dərəcəsi dəyişilsə bu barədə Sığortaçıya məlumat verməli;

13.2.2. ziyanın qarşısının alınması və azaldılması üçün bütün zəruri tədbirlər görməli, sığorta haqqını vaxtında ödəməli;

13.2.3. zərər dəymiş əmlakı sığorta hadisəsindən dərhal sonrakı vəziyyətdə Sığortaçıya və ya onun səlahiyyətli nümayəndəsinə təqdim etməli;

13.2.4. sığorta obyektinə dair qüvvədə olan digər sığorta müqavilələri barədə Sığortaçıya məlumat verməli;

13.2.5. Sığorta müqaviləsi bağlanarkən Sığortalı özünə məlum olan, habelə sığortaçının yazılı surətdə tələb etdiyi və müqavilədən imtina etmək, yaxud onu məzmunu dəyişdirilmiş şəkildə bağlamaq qərarına təsir göstərə bilən bütün hallar barədə sığortaçıya məlumat verməlidir.

13.3. Sığortaçının aşağıdakı hüquqları var:

13.3.1. sığorta məbləğlərini, sığorta riskləri, sığorta risklərindən istisnaları və (və ya) sığorta təminatında məhdudiyyətləri müəyyən etmək, Sığortalı ilə razılaşdırmaq;

13.3.2. risklərin qəbul edilməsi və ya bölüşdürülməsi müqabilində sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulan qaydada Sığortalıdan sığorta haqqını tələb etmək;

13.3.3. sığorta müqaviləsi bağlanarkən Sığortalıdan sığorta riskinin müəyyən olunması və sığorta haqqının hesablanması üçün zəruri və ona məlum olan bütün halları və məlumatları tələb etmək;

13.3.4. sığorta haqqı və ya onun hissəsi vaxtında ödənilmədikdə Sığortaçı onun ödənilməsi üçün ilk hissəsi ilə bağlı sığorta müqaviləsi bağlandığı gündən, digər hissələrlə bağlı isə ödəmə tarixindən 1 aydan gec olmamaq şərti ilə yazılı surətdə 15 günədək müddət müəyyən edə bilər;

13.3.5. sığorta haqqının ödənilməmiş hissəsi sığorta müqaviləsində göstərilən müddət ərzində ödənilmədikdə sığorta müqaviləsinə xitam vermək;

13.3.6. Sığortalı tərəfindən verilən məlumatları və həmçinin Sığortalı tərəfindən sığorta müqaviləsinin şərtlərinə riayət edilməsini yoxlamaq;

13.3.7. Sığortalıdan riskinin dərəcəsini və yaxud sığorta hadisəsi ilə bağlı şəraiti müəyyən etmək üçün mühüm əhəmiyyət daşıyan hallar və ya sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində bu hallarda baş verən dəyişikliklər barədə bildiyi və ya bilməli olduğu məlumatları verməsini tələb etmək;

13.3.8. bu Qaydalarla nəzərdə tutulan şərtlərin Sığortalı tərəfindən yerinə yetirilməsini tələb etmək;

13.3.9. Sığortalının sığortalanmış əmlakın xilas edilməsi (qorunub saxlanması) və ya ona dəymiş zərərin azaldılması üçün lazımı və mümkün tədbirləri görməsini tələb etmək;

13.3.10. sığorta hadisəsinin baş verməsi səbəblərini araşdırmasına sığortalı tərəfindən maneçilik törədilməməsini tələb etmək;

13.3.11. sığorta predmeti və hadisəsi barədə Sığortalıdan aydın və düzgün məlumat verməsini tələb etmək, Sığortalının bildirdiyi məlumatın yanlış və ya yarımçıq olması məlum olarsa:

13.3.11.1. Sığortalının sığortalanmış əmlaka dəyən zərərin qarşısını almaq və ya həcmi azaltmaq üçün lazımı və mümkün tədbirləri görmək iqtidarında olduğu halda, həmin tədbirləri qəsdən görməməsi; bu zaman sığorta ödənişindən o həcmdə imtina edilə bilər ki, sığortalı mümkün tədbirləri görmüş olsaydı, zərərin miqdarı həmin həcmdə azalmış olardı;

13.3.11.2. Sığortalının hərəkəti qəsdən etmədiyi müəyyən olarsa, Sığortaçı vəziyyəti öyrəndiyi tarixdən etibarən sığorta müqaviləsinə ləğv edə bilər və ya həmçinin sığorta müqaviləsinin şərtlərini dəyişdirə və ya əlavə sığorta haqqı almaqla, sığorta müqaviləsinə qüvvədə saxlaya bilər;

13.3.12. sığorta müqaviləsi bağlayarkən, Sığortaçı Sığortalanan predmetə baxış keçirə, fiziki və texniki xüsusiyyətlərini müxtəlif vasitələrlə təyin etməklə, sxem və cizgilər tərtib etməklə, foto və video çəkilişlər aparmaqla onu qiymətləndirə, lazım gəldikdə isə onun həqiqi dəyərini müəyyən etmək məqsədilə sığorta qanunvericiliyinin tələblərini nəzərə almaqla müstəqil ekspert təyin edə bilər;

13.3.13. Sığortaçı (və ya təyin edilmiş müstəqil ekspert, yaxud sığorta sahəsində yardımçı fəaliyyət göstərən şəxs) sığorta hadisəsinin baş verməsi faktını təsdiq edən və (və ya) sığorta ödənişinin həcmnin müəyyənləşdirilməsi üçün lazım olan sənədləri və məlumatları bu Maddənin 13.4.9-cu bəndi nəzərə alınmaqla, Sığortalıdan tələb etmək hüququna malikdir;

13.3.14. bu Qaydaların 19-cu maddəsində müəyyən edilmiş subroqasiya hüququndan istifadə etmək.

13.4. Sığortaçının aşağıdakı vəzifələri var:

13.4.1. sığorta şəhadətnaməsini Sığortalıya təqdim etmək;

13.4.2. sığorta müqaviləsi bağlanarkən Sığortalını sığorta müqaviləsinin əsaslandığı sığorta qaydaları ilə tanış etmək;

13.4.3. Sığortalıya sığorta hadisəsi hesab edilə bilən halın baş verdiyi zaman necə hərəkət etməyi, Sığortaçının sığorta ödənişindən imtina etməsinin qanuni əsaslarını əks etdirən, hər kəs tərəfindən asanlıqla başa düşülən üslubda tərtib edilmiş yaddaş vərəqi vermək;

13.4.4. sığorta müqavilədə müəyyən edilmiş risklər üzrə sığorta məbləği həddində öhdəlik daşımaq;

13.4.5. sığorta hadisələri təsiri nəticəsində Sığortalının əmlak mənafeələrinə dəyən zərərin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi miqdarında sığorta ödənişini həyata keçirtmək;

13.4.6. Sığortaçı sığorta ödənişini sığorta müqaviləsi ilə müəyyən olunmuş müddətdə ödəmədikdə, hər gecikdirilmiş gün üçün sığorta ödənişi məbləğinin 0,1 faizi həcmində dəbbə pulu ödəmək;

13.4.7. sığorta müqaviləsi itdikdə və ya məhv olduqda Sığortalı və ya Sığorta olunan onun dublikatını Sığortaçıdan yazılı şəkildə tələb etdikdə, bu tələbin yazılı şəkildə daxil olduğu tarixdən etibarən 3 iş günü müddətində Sığortaçı Sığortalını və ya Sığorta olunanı müqavilədə başqa cür nəzərdə tutulmamışdırsa, öz hesabına müvafiq sığorta müqaviləsinin dublikatı ilə təmin etmək;

13.4.8. sığorta müqaviləsinin vaxtından əvvəl xitam edilməsi halında, bu Qaydalarda müəyyən edilmiş qaydada hesablanmış məbləği qanunvericilikdə göstərilmiş müddət ərzində Sığortalıya qaytarmaq;

13.4.9. Sığorta hadisəsi hesab edilə bilən, qanunvericiliyə uyğun olaraq araşdırılması və ya qeydə alınması tələb olunan hadisələr barədə səlahiyyətli dövlət orqanlarına belə hadisələrin baş verməsi faktını və (və ya) səbəbini, habelə nəticələrini təsdiq edən sənədin alınması üçün yazılı sorğu vermək. Sığortaçı Qanunvericiliyə və bu Qaydalara uyğun digər hüquq və vəzifələrini həyata keçirməlidir.

14. SIĞORTA HADİSƏSİ ZAMANI EDİLƏCƏK HƏRƏKƏTLƏR

14.1. Sığorta hadisəsinin baş verməsi barədə Sığortalı və ya Sığorta olunan şəxs, yaxud Faydalanan şəxs hadisədən xəbər tutduqdan dərhal sonra və ya mümkün olan ən qısa müddət ərzində Sığortaçıya və ya onun nümayəndəsinə, eyni zamanda həmin hadisə barədə məlumatlandırılmalı olan səlahiyyətli dövlət orqanlarına hər hansı vasitə ilə xəbər verməlidir.

14.2. Sığorta hadisəsinin baş verməsi barədə Sığortaçıya məlumat vermiş Sığortalı və ya Sığorta olunan şəxs, həmçinin Faydalanan şəxs bu Maddənin 14.1-ci bəndində nəzərdə tutulmuş səlahiyyətli dövlət orqanlarına həmin hadisə barədə xəbər verməmişdirsə Sığortaçı qeyd olunan orqanları bu hadisə barədə dərhal məlumatlandırmalıdır.

14.3. Sığortalı və ya Sığorta olunan tərəfindən Sığortaçının sığorta hadisəsinin baş verməsi barədə məlumatlandırmasından asılı olmayaraq Sığortaçıya bu barədə məlumatlandırılmış səlahiyyətli dövlət orqanı xəbər verməlidir.

14.4. Bu Maddənin 14.1.-ci bəndində üzərinə məlumatlandırma vəzifəsi qoyulan şəxslərdən başqa digər şəxslər, o cümlədən səlahiyyətli dövlət orqanları və müvafiq hallarda zərərçəkən tərəfindən də sığorta hadisəsinin baş verməsi haqqında hər hansı vasitə ilə Sığortaçıya xəbər verilməsi sığorta hadisəsi barədə məlumatlandırılma hesab edilir.

14.5. Sığortaçı sığorta hadisəsinin baş verməsi faktını təsdiq edən və (və ya) sığorta ödənişinin həcmnin müəyyənləşdirilməsi üçün lazım olan sənədləri və məlumatları bu Maddənin 14.6.-ci bəndi nəzərə alınmaqla, Sığortalıdan tələb edə bilər.

14.6. Sığorta hadisəsi hesab edilə bilən, araşdırılması və ya qeydə alınması tələb olunan hadisələr barədə səlahiyyətli dövlət orqanlarına belə hadisələrin baş verməsi faktını və (və ya) səbəbini, habelə nəticələrini təsdiq edən sənədin alınması üçün yazılı sorğu vermək Sığortaçının və ya onun nümayəndəsinin vəzifəsidir.

14.7. Səlahiyyətli dövlət orqanları Sığortaçının və ya onun nümayəndəsinin yazılı sorğusuna əsasən, sığorta hadisəsi ilə əlaqədar tələb olunan, yayılması "İnformasiya əldə etmək haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə qadağan olunmayan istənilən məlumatı sorğunun daxil olduğu tarixdən etibarən 10 gün müddətində təqdim etməlidirlər.

15. SİĞORTA ÖDƏNİŞİNİN VERİLMƏSİ

15.1. Sığorta ödənişi sığorta hadisəsi baş verdikdə sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq Sığortaçı tərəfindən ödənilən maliyyə kompensasiyasıdır.

15.2. Sığortaçı sığorta ödənişini sığorta məbləği həddində həyata keçirir.

15.3. Sığorta ödənişinin miqdarının müəyyən edilməsi və ödənilməsi qaydası sığorta müqaviləsi ilə müəyyən edilir.

15.4. Sığortaçı sığorta müqaviləsi ilə təminat verilmiş hadisələr baş verdikdə, sığorta ödənişini Sığortalının ərizəsinə (sığorta tələbinə), hadisə ilə əlaqədar və bu Maddənin 15.5-ci bəndinə əsasən Sığortaçının tələb etdiyi sənədlərə və Sığortaçının nümayəndəsinin tərtib etdiyi sığorta aktına əsasən ödəyir.

15.5. Bölmə 1 və 2 üzrə sığorta ödənişinin verilməsi üçün tələb olunan sənədlər aşağıdakılardır:

15.5.1. sığorta hadisəsi baş verdikdə, Sığortalının, Sığorta olunanın və ya digər Faydalanan şəxsin Sığortaçıya ünvanladığı, sığorta hadisəsinin təfərrüatlarını və nəticəsini əks etdirən sığorta tələbi;

15.5.2. sığorta hadisəsi hesab edilə bilən hadisə ilə bağlı hər hansı dövlət orqanına məlumat verilməlidirsə, həmin orqanın hadisə barədə təqdim etdiyi müvafiq sənəd. Avtomobilin oğurlanması və ya qaçırılması halında bu sənəd müvafiq hadisə ilə bağlı açılan cinayət işinin nəticələri barədə Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin səlahiyyətli orqanının (vəzifəli şəxsinin) təqdim etdiyi arayış hesab edilir;

15.5.3. zərər məbləğini təsdiqləyən sənəd;

15.5.4. sığorta hadisəsi nəticəsində üçüncü şəxsin və ya Sığorta olunanın sağlamlığına dəyən zərər üzrə xəsarətin dərəcəsi haqqında həkim arayışı, əlillik halında isə əlilliyin qrupunu, səbəbini və təyin edilməsi tarixini əks etdirən Tibbi-Sosial Ekspert Komissiyasının arayışının surəti;

15.5.5. sığorta hadisəsi nəticəsində üçüncü şəxs və ya Sığorta olunan öldükdə, ölümün səbəbi haqqında tibbi arayış və ya müvafiq hallarda tibbi ekspertiza rəyi, ölüm haqqında şəhadətnamənin notariat qaydasında təsdiq olunmuş surəti, vərəsənin (hüquq varisinin) vərəsəlik hüququnu təsdiq edən sənəd və onun şəxsiyyət vəsiqəsinin surəti;

15.5.6. Sığortalı və ya Sığorta olunan tərəfindən əmlaka vurulan zərərin əvəzi ödənilmiş olduqda və ya sağlamlığa vurulan zərərlə əlaqədar hər hansı ödəmə həyata keçirildikdə, belə ödəməni təsdiq edən sənədin notariat qaydasında müəyyən edilmiş qaydada təsdiq edilmiş surəti;

15.5.7. Faydalanan şəxsin sığorta ödənişini almaq üçün təyin edilən nümayəndəsinə verilmiş müvafiq etibarnamə;

15.5.8. Sığorta olunanın sürücülük vəsiqəsinin surəti, həmçinin Sığorta olunan avtomobilin mülkiyyətçisi olmadıqda müvafiq etibarnamənin surəti;

15.5.9. avtomobilin qeydiyyat şəhadətnaməsinin surəti, avtomobilin oğurlandığı və ya qaçırıldığı halda isə qeydiyyat şəhadətnaməsinin əslisi. əgər avtomobilin qeydiyyat şəhadətnaməsi oğurlanmış və ya qaçırılmış avtomobilin içərisində qalmışdırsa, onun Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin müvafiq orqanı tərəfindən verilən dublikatı, yaxud cinayət işinə əlavə edilmişdirsə, bu faktı təsdiq edən arayış.

15.6. Bölmə 3 üzrə sığorta ödənişinin verilməsi üçün Sığortaçı tərəfindən tələb olunan sənədlər aşağıdakılardır:

15.6.1. sürücü və ya sərnəşin(lər) vəfat etdikdə, ölüm haqqında şəhadətnamə(ləri)nin surəti, tibbi ekspertizanın rəy(lər)inin surət(lər)i (mövcud olduğu halda);

15.6.2. sürücü və ya sərnəşin(lər) ümumi əmək qabiliyyətini itirdikdə əmək qabiliyyətinin itirilməsi ilə əlaqədar tibbi-sosial ekspert komissiyasının rəy(lər)i (arayışı) və ya əmək qabiliyyətinin itirilməsi vəərəqəsi;

15.6.3. tibb müəssisələrinin göstərdiyi təcili tibbi xidmətlərlə əlaqədar yaranan xərclərin miqdarını təsdiqləyən sənədlər.

15.7. Bu Maddənin 15.5.-ci bəndində nəzərdə tutulan sənədlərdən sonuncusunun sığortaçıya daxil olduğu tarixdən 7 iş günündən gec olmayaraq, sığortaçı sığorta ödənişini verməli, yaxud Sığortalıya,

Sığorta olunana və ya Faydalanan şəxsə sığorta ödənişinin verilməsindən imtina haqqında yazılı şəkildə əsaslandırılmış bildiriş təqdim etməlidir.

15.8. Sığortaçı Sığortalıya dəymiş zərərin əvəzini aşağıdakı qaydada ödəyir:

15.8.1. avtonəqliyyat vasitəsinə qismən ziyan vurulması halında aşağıdakılardan biri:

15.9.1.1. ziyan vurulmuş avtonəqliyyat vasitəsinin texniki və xarici vəziyyətinin ziyanın vurulduğu andan əvvəl olan vəziyyətinə qaytarılması üçün zəruri olan təmir xərcləri; və ya

15.9.1.2. onun zədələnmiş müvafiq hissələrinin eyni növlü və keyfiyyətli hissələrlə dəyişdirilməsi xərcləri.

15.9.2. Avtonəqliyyat vasitəsinin tam məhv olması halında aşağıdakılardan biri:

15.9.2.1. Sığortaçının avtonəqliyyat vasitəsinin qalıqlarına olan hüquqlarından imtina etməsi şərtlə, avtonəqliyyat vasitəsinin sığorta hadisəsinin baş vermə anından sonrakı vəziyyətinə uyğun gələn bazar qiyməti çıxılmaqla, onun sığorta hadisəsinin baş vermə anından əvvəlki bazar qiyməti;

15.9.2.2. ziyan dəymiş avtonəqliyyat vasitəsinin eyni növlü, keyfiyyətli və işlək vəziyyətli digər avtonəqliyyat vasitəsi ilə əvəz edilməsi xərcləri, və ya

15.9.2.3. sığorta müqaviləsində göstərilmiş avtonəqliyyat vasitəsi üzrə müəyyən edilmiş sığorta məbləği.

15.9.3. Avtonəqliyyat vasitəsinin oğurlanması halında aşağıdakılardan biri:

15.9.3.1. oğurlanmış avtonəqliyyat vasitəsinin eyni növlü və keyfiyyətli digər avtonəqliyyat vasitəsi ilə əvəz edilməsi xərcləri, və ya

15.9.3.2. sığorta müqaviləsində göstərilmiş avtonəqliyyat vasitəsi üzrə müəyyən edilmiş sığorta məbləği.

15.10. Avtonəqliyyat vasitəsinin təmir xərcləri Sığortaçının təsdiq etdiyi təcrübəli təmir emalatxanaları tərəfindən aparılmış ilkin hesablamalar əsasında müəyyən edilir.

15.11. Sığorta müqaviləsi ilə təminat verilən zərərlərin azaldılması üçün çəkilmiş zəruri və əsaslandırılmış xərclərə münasibətdə bu qaydalar əsasında həyata keçirilən sığorta ilə təminat verilməsi şərtlə, avtonəqliyyat vasitəsinə birbaşa ziyan vurulması nəticəsində Sığortalının məruz qaldığı zəruri yedəkləmə xərcləri də daxil olmaqla, sığorta müqaviləsi ilə təminat verilən zərərlərin azaldılması məqsədi ilə çəkilən zəruri, əqləbatan və sənədləşdirilmiş xərclər. Yuxarıda sadəlananlardan əsili olmayaraq, yedəkləmə xərclərinə münasibətdə verilən sığorta təminatı sığorta müqaviləsində göstərilmiş sığorta məbləğinə əlavə olacaq və heç bir halda ziyan vurulmuş avtonəqliyyat vasitəsi üzrə sığorta müqaviləsində göstərilmiş sığorta məbləğinin 7,5%-ni aşmayacaq.

15.12. Sığorta predmetinə vurulan zərər üzrə xərclərin həcmi müəyyən olunduqdan sonra sığorta ödənişinin hesablanması aşağıdakı yollarla həyata keçirilir:

15.12.1. Qismən sığorta zamanı – sığorta ödənişi sığorta məbləğinin sığorta predmetinin həqiqi dəyərinə nisbətə uyğun verilir;

15.12.2. İkili sığorta zamanı – sığorta hadisəsi zamanı eyni sığorta predmetinə Sığortaçının təminat verdiyi risk üzrə hər hansı digər sığortaçı(lar) da təminat vermişdirsə, bu halda sığorta ödənişi hər bir Sığortaçı arasında mütənasib olaraq bölünür;

15.12.3. Şərikli sığorta zamanı – sığorta ödənişi əmlakın hər bir Sığortaçı tərəfindən sığortalandığı sığorta məbləğlərinin nisbətinə uyğun şəkildə bölünür.

15.12.4. Azadolma tətbiq olunarsa – sığorta ödənişi azadolma miqdarı çıxılmaqla verilir.

15.12.5. Sığorta şəhadətnaməsi üzrə sığorta ödənişlərinin ümumi miqdarı sığorta məbləğini aşmır.

15.12.6. Sığorta ödənişinin məbləği hesablanarkən sığortalanmış avtonəqliyyat vasitəsinin sığorta hadisəsi baş verən gündəki real bazar dəyəri əsas götürülür.

15.12.7. Sığorta hadisəsi zamanı dəyən ziyan sığortaçının təyin etdiyi mütəxəssis və ya təmir xidməti tərəfindən müəyyənəşdirilir.

15.12.8. Sığorta müqaviləsində başqa hal nəzərdə tutulmamışdırsa, sığorta hadisəsi zamanı nəqliyyat vasitəsi Sığortaçının təklif etdiyi avtoservisdə təmir olunacaqdır. Əgər Sığortalı Sığortaçının təklif etdiyi avtoservislərin heç biri ilə razı olmazsa, zərər məbləği Sığortaçının təyin etdiyi avtoservisdə müəyyən olunmaqla nəqliyyat vasitəsi Sığortalının özünün seçdiyi avtoservisdə təmir oluna bilər.

15.13. Avtonəqliyyat vasitəsi tam zərəre uğradıqda (məhv olduqda) sığorta ödənişi, Sığortaçının maksimum məsuliyyət həddindən çox olmamaq şərti ilə avtonəqliyyat vasitəsinin sığorta hadisəsinin baş verdiyi tarixdəki real bazar qiyməti nəzərə alınmaqla verilir. Bu zaman sığorta məbləği tamamilə ödənilmiş avtonəqliyyat vasitəsi və avtonəqliyyat vasitəsinin hissələri sığortaçının razılığı ilə onun mülkiyyətinə verilməlidir. Burada zərər məbləği avtonəqliyyat vasitəsinin real bazar

dəyərinin 75%-i və bundan yüksək olduğu halda həmin avtonəqliyyat vasitəsi tam məhv olmuş hesab edilir.

15.14. Sığorta məbləği avtonəqliyyat vasitəsinin sığorta hadisəsi baş verdiyi andakı sığorta dəyərindən az olduqda, sığorta ödənişi sığorta məbləğinin sığorta dəyərinə olan nisbətində ödənilir.

15.15. Avtomobil oğurlanarsa:

15.15.1. Sığortaçıya sığorta hadisəsi baş verən vaxtdan bildirilməklə oğurlanmış avtonəqliyyat vasitəsinin tapılması üçün səlahiyyətli orqanlar tərəfindən həyata keçirilən axtarışlar 60 gün ərzində nəticə verməzsə, Sığortalı bununla əlaqədar müvafiq orqanlara müraciət etdiyini subut edən sənədləri təqdim etməklə sığorta ödənişini tələb edə bilər. Sığortalı və ya əmlak sahibinə qarşı cinayət işi açılsasa, sığortaçı ödənişin verilməsini cinayət işinin başa çatmasına qədər müvəqqəti olaraq dayandırır.

15.15.2. Oğurlanmış avtonəqliyyat vasitəsi sığorta ödənişi verildikdən əvvəl tapılırsa Sığortalı nəqliyyat vasitəsini qəbul etməlidir.

15.15.3. Sığortaçı tərəfindən sığorta dəyəri ödənilmiş avtonəqliyyat vasitəsi ödəniş verildikdən sonra tapılırsa Sığortalı bu məlumatı dərhal Sığortaçıya bildirməyə borcludur. Bu zaman Sığortalı Sığortaçının vermiş olduğu ödəniş məbləğini qaytararaq, avtonəqliyyat vasitəsini geri götürməli və ya Sığortaçının tələbinə əsasən, Sığortaçının həmin nəqliyyat vasitəsinə mülkiyyət hüququnu tanımalıdır. Sığortalı avtonəqliyyat vasitəsini geri götürərsə, Sığortaçı oğurluq hadisəsi nəticəsində nəqliyyat vasitəsinə dəymiş ziyan məbləğini Sığortalıya ödəməlidir.

15.16. Sığorta ödənişinin ödənilməsi zamanı Sığortaçı sığorta ödənişi məbləğindən Sığortalının ona ödəməli olduğu, vaxtı çatmış və ya gecikdirilmiş sığorta haqqı məbləğini tutmaq hüququna malikdir.

15.17. Sığortalı, sığorta hadisəsindən sonra əmlakdan imtina etmərsə, əmlakın qalıq dəyəri sığorta ödənişi məbləğindən çıxılır. Lakin imtina edərsə, Sığortaçı sığortalanmış əmlakın məhv olmasına görə müvafiq ödəniş verdikdən və ya onun ehtiyat hissələrini başqası ilə əvəz etdikdə Sığortalının həmin əmlaka və yaxud ehtiyat hissələrinə olan hüquqları Sığortaçıya keçir. Bütün qalıqlar Sığortaçıya verilməlidir. Sığortalı həmin hüquqların Sığortaçıya keçməsi üçün bütün zəruri tədbirləri görməyə borcludur. İtmiş əmlakın sonradan tapılması halında Sığortaçı öz rəyinə əsasən əmlakı özündə saxlamaq və yaxud Sığortalıya qaytarmaq hüququna malikdir. İkinci halda əmlaka görə alınmış sığorta ödənişi Sığortaçıya geri qaytarılmalıdır. Əgər əmlak korlanmış vəziyyətdə əldə olunarsa, Sığortaçı Sığortalıya həmin zərərlərin əvəzini ödəyir.

15.18. Sığortalı və ya Faydalanan şəxs zərərin ödənişini üçüncü şəxslərdən aldıqda, Sığortaçı ancaq sığorta şərtlərinə əsasən ödənilməli məbləğlə üçüncü şəxslərdən alınmış məbləğ arasındakı fərqi ödəyir. Sığortalı bu cür məbləğləri aldığı barədə Sığortaçıya dərhal məlumat verməlidir.

15.19. Sığorta müqaviləsində müəyyən edilmiş sığorta məbləği həmin müqavilə üzrə verilmiş sığorta ödənişi həcmində azalmış hesab olunur. Sığorta qanunvericiliyində başqa hal nəzərdə tutulmamışdırsa, bu zaman sığorta müqaviləsinə sığorta məbləğinin azalması ilə bağlı dəyişiklik etmək olar. Sığortalı əlavə sığorta haqqı ödəməklə, sığorta məbləğini bərpa edə bilər.

15.20. Sığorta müqaviləsində bu qaydaların 3-cü bölməsi (Xüsusi hissə, Bölmə 3) üzrə təminat verildiyi halda sığorta ödənişinin həcmi qəza nəticəsində alınan xəsarətlərin ağırlığından asılı olaraq sığorta məbləğinin aşağıdakı faizlərini təşkil edir:

15.20.1. ölüm halında sığorta məbləğinin 100 %-i həcmində;

15.20.2. bədən xəsarətinin nəticəsi olaraq əmək qabiliyyətinin daimi tam itirilməsi halında sığorta məbləğinin 100 %-i həcmində;

15.20.3. bədən xəsarətinin nəticəsi olaraq əmək qabiliyyətinin daimi qismi itirilməsi halında aşağıdakı cədvələ əsasən:

Bədən xəsarətləri	Sığorta məbləğindən %-lə ödəniş
Hər iki gözdə görmə qabiliyyətinin itirilməsi	100 %
Tam ruhi pozğunluq	100 %
Hər iki biləyin və ya əlin itirilməsi	100 %
Travma nəticəsində hər iki qulağın tam karlığı	100 %
Aşağı çənənin tam çıxarılması	100 %
Nitqin tam itirilməsi	100 %
Bir əlin (dirsəkdən biləyə qədər) və bir ayağın tam itirilməsi	100 %
Bir əlin (dirsəkdən biləyə qədər) və bir pəncənin tam itirilməsi	100 %
Bir biləyin və bir pəncənin tam itirilməsi	100 %

Bir biləyin və bir ayağın tam itirilməsi	100 %	
Hər iki ayağın tam itirilməsi	100 %	
Hər iki pəncənin tam itirilməsi	100 %	
Sümüyün bütün qalınlığı üzrə kəllə sümüyünün zədəsi		
- səthi 6 sm2 dən çox	16 %	
- səthi 3-dən 6 sm2 -dək	20 %	
- səthi 3-sm2 -dən az	10 %	
Aşağı ənənin və ya yuxarı çənə sümüyünün yarısının çıxarılması	16 %	
Bir gözün tam itirilməsi	16 %	
Bir qulağın tam karlığı	6 %	
	SAĞ	SOL
Bir əlin və ya bir biləyin itirilməsi	60 %	50 %
Əl sümüyünün əhəmiyyətli dərəcədə zədəsi (dirsəkdən biləyə qədər) (aşkar və ya sağalmaz zədə)	50 %	16 %
Yuxarı ətrafın tam iflici (sinirlərin sağalmaz zədəsi)	65 %	55 %
Qurşaq sinirinin tam zədədsi	20 %	15 %
Çiyinin ankilozu	16 %	6 %
Əlverişli mövqedə dirsəyin ankilozu (düz bucaq altında 15 dərəcə)	25 %	20 %
Əlverişsiz mövqedə dirsəyin ankilozu	16 %	11 %
Bazu önün iki sümüyün sümük maddəsinin əhəmiyyətli dərəcədə itirilməsi (aşkar və sağalmaz xəsarət)	16 %	6 %
Məkrəzi sinirin tam iflici	21 %	11 %
Mil sinirinin tam iflici	16 %	11 %
Bazu önünün mil sinirinin tam iflici	6 %	25 %
Əlin mil sinirinin tam iflici	20 %	15 %
Dirsək sinirinin tam iflici	20 %	15 %
Əlverişli mövqedə biləyin ankilozu (düz və ovuc aşağı)	20 %	15 %
Əlverişsiz mövqedə əlin ankilozu (bükülmə və ya dartılma və ya ovuc yuxarı)	6 %	25 %
Baş barmağın tam itirilməsi	20 %	15 %
Baş barmağın qismən itirilməsi (dırnaq sümüyünün)	10 %	5%
Baş barmağın tam ankilozu	20 %	15 %
Şəhadət barmağının tam amputasiyası	15 %	10 %
Şəhadət barmağının iki falanqasının tam itirilməsi	10 %	8 %
Şəhadət barmağının dırnaq falanqasının tam itirilməsi	5 %	3 %
Baş və şəhadət barmaqlarının eyni zamanda amputasiyası	11 %	25 %
Baş və şəhadət barmağından başqa digər bir barmağın itirilməsi	25 %	20 %
Baş və şəhadət barmağından başqa digər iki barmağın itirilməsi	12 %	8 %
Baş və şəhadət barmaqlarından başqa digər üç barmağın itirilməsi	20 %	15 %
Baş barmaq da daxil olmaqla dörd barmağın itirilməsi	21 %	16 %
Baş barmaq isitisna olmaqla dörd barmağın itirilməsi	16 %	11 %
Orta barmağın itirilməsi	10 %	8 %
Baş, şəhadət və orta barmaqlar istisna olmaqla bir barmağın tam itirilməsi	7 %	3 %
Budun tam itirilməsi (yuxarı hissəsinin)	60 %	
Budun (aşağı hissəsinin) və ayağın tam itirilməsi	50 %	
Pəncənin tam itirilməsi (tibial-ayaq dirnağının ekzartikulyasiyası)	21 %	
Pəncənin qismən itirilməsi (topuqaltı-sümük ekzartikulyasiyası)	16 %	
Pəncənin qismən itirilməsi (orta ayaq dırnağının ekzartikulyasiyası)	11 %	

Pəncənin qismən itirilməsi (ayaq dırnağının arxası-ayaq dırnağının ekzartikulyasiyası)	6 %
Aşağı ətrafların tam iflici (sağalmaz sinir zədəsi)	60 %
Xarici dizaltı oturaq sinirinin tam iflici	6 %
Daxili dizaltı oturaq sinirinin tam iflici	20 %
İki sinirin tam iflici (xarici və daxili dizaltı oturaq sinirləri)	16 %
Budun yan hissəsinin ankilozu	16 %
Dizin ankilozu	20 %
Budun yan hissəsindən və ya hər iki ayağın sümüklərinin sümük maddələrinin itirilməsi (sağalmaz vəziyyəti)	60 %
Fraqmentlərin əhəmiyyətli dərəcədə ayrılması və ayağın dartılması zamanı hərəkətin əhəmiyyətli dərəcədə çətinləşməsi ilə dizüstü kasalığın sümük maddəsinin itirilməsi	16 %
Hərəkəti saxlamaqla dizüstü kasalığın sümük maddəsinin itirilməsi	20 %
Aşağı ətrafın ən azı 5 sm qısaldılması	6 %
Aşağı ətrafın 3 sm-dən 5 sm-dək qısaldılması	20 %
Aşağı ətrafın 1 sm-dən 3 sm-dək qısaldılması	10 %
Ayağın bütün barmaqlarının amputasiyası	25 %
Baş barmaq da daxil olmaqla ayağın dörd barmağının amputasiyası	20 %
Ayağın dörd barmağının tam itirilməsi	10 %
Ayağın baş barmağının tam itirilməsi	10 %
Pəncənin iki barmağının tam itirilməsi	5 %
Baş barmaqdan başqa ayağın bir barmağının amputasiyası	3 %

15.20.4. Əgər fərdi qəzanın nəticələri sığorta olunmuş şəxsin həmin hadisənin baş verməsindən əvvəl mövcud olmuş hər hansı vəziyyəti və ya fiziki çatışmazlıqları səbəbindən ağırlaşarsa, həmin nəticələrə münasibətdə bu sığorta ilə həyata keçiriləcək ödəniş məbləği, belə ağırlaşmanın olmadığı hal üçün ödənilməli olan ağılabatan məbləğə bərabər olur.

15.20.5. Yuxarıda göstərilməyən bədən xəsarətləri nəticəsində əmək qabiliyyətinin hər hansı daimi itirilməsinə görə ödəniş sığorta olunanın məşğuliyyətinin növü nəzərə alınmadan yuxarıda göstərilmiş bədən xəsarətləri ilə müqayisədə onların ağırlıq dərəcələrinə müvafiq olaraq veriləcəkdir.

15.20.6. Bu sığortanın əhatə etdiyi bir və ya bir neçə fərdi qəzaya münasibətdə şəhadətnamə üzrə bir sığortalanmış şəxs üçün ödənilən məbləğ bir şəxs üçün müəyyən edilmiş ümumi sığorta məbləğini aşmır.

15.20.7. Sığorta müqaviləsinə nəzərdə tutulduğu hallarda, sığorta ödənişi həyata keçirilərkən bu Maddənin 15.20.8-ci bəndində müəyyən edilmiş hal istisna olmaqla və 15.20.12-ci bəndi nəzərə alınmaqla, avtomobilin dəyişdirilməli olan hissələrinin və aqreqlarlarının bazar dəyərinə köhnəlmə əmsalı tətbiq edilə bilər.

15.20.8. Avtomobilin tam məhvi halında sığorta ödənişi verilərkən köhnəlmə əmsalı tətbiq olunmur.

15.20.9. Köhnəlmə əmsalı aşağıdakı qaydada hesablanır:

$$KF = K_1M + K_2I$$

burada:

K_1 – bu Qaydaların 15.20.10.-cu bəndinə uyğun olaraq, avtomobilin keçdiyi məsafəyə görə köhnəlmə əmsalı (hər keçilmiş 1000 kilometrə görə faizlə);

M – istismara başlama tarixindən sığorta hadisəsinin baş verdiyi tarixədək faktiki keçilmiş məsafə (min kilometrə);

K_2 – bu Qaydaların 25.20.11-ci bəndinə uyğun olaraq, avtomobilin istismar müddətinə görə köhnəlmə əmsalı (hər istismar ilinə görə faizlə);

I – istismara başlama tarixindən sığorta hadisəsinin baş verdiyi tarixədək faktiki istismar müddəti (ili).

15.20.10. avtomobilin **keçdiyi məsafəyə görə** köhnəlmə əmsalı aşağıdakı göstəricilər əsasında müəyyən olunur:

S/s	Mühərrikin növü	Mühərrikin işçi həcmi (sm^3)	Hər keçilmiş 1000 km məsafəyə görə, %-lə
1.	Benzin	1500-dək	0,35
		1600	0,20
		1800	0,15
		2000	0,17
		2000-dən yuxarı	0,20
2.	Dizel	İstənilən həcmdə	0,20
3.	Turbo - dizel	İstənilən həcmdə	0,25

15.20.11. avtomobilin *istismar müddətinə görə* köhnəlmə əmsalı aşağıdakı göstəricilər əsasında müəyyən olunur:

1 il ərzində keçilmiş orta məsafə (min km)	2-dək	2 - 5	5 - 10	10 - 15	15 - 20	20 - 30	30 - 40	40 - 60	60-100	100-dən çox
Tam 1 il üçün, %-lə	1,60	1,45	1,25	1,05	0,85	0,80	0,75	0,65	0,60	0,55

15.20.12. Köhnəlmə əmsalı avtomobilin dəyişdirilməli olan hissələrinin və aqreqlarının bazar dəyərinin 50 %-dən çox olmamaqla tətbiq edilir.

15.20.13. Sığorta müqaviləsində köhnəlmə əmsalı nəzərdə tutulduqda, bu Qaydaların məqsədləri üçün zərər məbləği köhnəlmə əmsalının tətbiq edilməsindən sonra alınan məbləğ hesab edilir.

16. AVTONƏQLİYYAT VASİTƏSİ ÜZRƏ SIĞORTA ÖDƏNİŞİNƏ DAİR ƏLAVƏ TƏLƏBLƏR

16.1. Zərərin miqdarı barədə tərəflər arasında razılıq əldə edildikdən sonra sığorta ödənişi Sığortaçının seçimi əsasında aşağıdakı formalarda həyata keçirilə (ödənilə) bilər:

16.1.2. zərər məbləğinin pul şəklində Faydalanan şəxsə ödənilməsi;

16.1.3. sığorta hadisəsi nəticəsində dəyən zərərin aradan qaldırılması üçün Sığortalıya (Sığorta olunana və ya Faydalanan şəxsə) göstərilən xidmətlərin və ya satılan əşyaların dəyərinin xidmət göstərənə və ya satıcıya ödənilməsi;

16.1.4. sığorta predmeti olan, yaxud zərərçəkmiş üçüncü şəxsə məxsus əmlakın təmiri və ya bərpası;

16.1.5. sığorta müqaviləsində nəzərdə tutularsa, həmin müqavilədə müəyyən edilən şərtlər əsasında sığorta predmeti olan əmlakın dəyişdirilməsi.

16.2. Girov qoyulan əmlakın sığortası üzrə sığorta hadisəsi baş verdiyi tarixdə Faydalanan şəxs olan girov saxlayana borclunun (girov qoyanın) borc (kredit) müqaviləsi üzrə sığorta ödənişinin verildiyi tarixə ona ödəməli olduğu məbləğdən artıq sığorta ödənişi verilə bilməz.

17. SIĞORTA ÖDƏNİŞİNİN VERİLMƏSİNDƏN İMTİNANIN ƏSASLARI

17.1. Sığortaçı sığorta ödənişinin verilməsindən aşağıdakı hallarda imtina edir:

17.1.1. bu Qaydaların 14.1.-ci bəndinin tələblərinə əməl edilməməsi nəticəsində Sığortaçının hadisənin sığorta hadisəsi olub-olmamasını müəyyənləşdirmək imkanından məhrum olması;

17.1.2. Azərbaycan Respublikasının Qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş məsuliyyəti istisna edən hallardan başqa, sığortalının, müvafiq hallarda zərərçəkənin müvafiq hadisənin baş verməsinə yönələn qəsdən etdiyi hərəkəti və ya hərəkətsizliyi, habelə hadisə ilə birbaşa səbəb əlaqəsində olan qəsdən cinayət törətməsi;

17.1.3. müqavilə ilə hərbi risklərin sığortalanması nəzərdə tutulmadıqda hadisənin baş verməsinin hərbi əməliyyatlar və ya hərbi xarakterli tədbirlər hesab edilən halların nəticəsi olması;

17.1.4. Sığortalının sığortalanmış əmlaka dəyən zərərin qarşısını almaq və ya həcmi azaltmaq üçün lazımi və mümkün tədbirləri görmək iqtidarında olduğu halda, həmin tədbirləri qəsdən görməməsi;

bu zaman sığorta ödənişindən o həcmdə imtina edilə bilər ki, Sığortalı mümkün tədbirləri görmüş olsaydı, zərərin miqdarı həmin həcmdə azalmış olardı;

17.1.5. zərər dəymiş əmlakın Sığortaçıya təqdim edilməsi ilə bağlı bu Qaydaların 13.2.3.-cü bəndinə riayət edilməməsinin, Sığortaçının zərərin həcmi müəyyənləşdirmək imkanından tam və ya qismən məhrum etməsi;

17.1.6. sığorta predmeti, həmçinin sığorta olunan şəxs və (və ya) sığorta hadisəsi barəsində sığortalının sığortaçıya qəsdən yanlış məlumat verməsi nəticəsində Sığortaçının sığorta riskini qiymətləndirmək, həmçinin sığorta hadisəsinin səbəblərini və (və ya) dəyən zərərin həcmi müəyyənləşdirmək imkanından tam və ya qismən məhrum olması;

17.1.7. əmlakın sığortası üzrə Sığortalı, Sığorta olunan və ya Faydalanan şəxsin zərərin əvəzini tam olaraq, zərər dəyməsində təqsirli olan şəxsdən alması; zərərverən zərərin əvəzini qismən ödəmiş olduqda sığorta ödənişindən ödənilmiş məbləğ həcmində imtina edilir.

17.1.8. baş vermiş hadisənin sığorta qanunvericiliyinə və ya sığorta müqaviləsinə görə sığorta hadisəsi hesab edilməməsi;

17.1.9. sığorta haqqının növbəti hər hansı bir hissəsinin müqavilədə nəzərdə tutulmuş ödənilməsi müddəti başa çatdıqdan 15 gün sonra, bu Qaydaların 5.5.2.-ci bəndində nəzərdə tutulmuş halda isə Sığortaçının müəyyən etdiyi müddətin başa çatmasından 3 (üç) gün sonra sığorta hadisəsinin baş verməsi halında sığorta haqqının müvafiq hissəsi ödənilməmiş olduqda;

17.2. Bu Qaydaların 13.2.1.-ci bəndində nəzərdə tutulmuş məlumatların yanlışlığı sığorta müqaviləsi bağlanarkən Sığortaçıya məlum olduqda və ya Sığortalı yanlış məlumatların verilməsində təqsirli olmadıqda, habelə tələb olunan məlumata Sığortalının cavab verməməsinə baxmayaraq sığorta müqaviləsi bağlanmış olduğu halda Sığortaçı sığorta ödənişinin verilməsindən imtina üçün yanlış məlumatın verilməsi və ya tələb olunan məlumatın verilməməsi faktına əsaslanma bilməz.

18. SIĞORTA MÜQAVİLƏSİNƏ ƏLAVƏ VƏ DƏYİŞİKLİKLƏRİN EDİLMƏSİ

18.1. Sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində Sığortalı və Sığortaçı, Faydalanan şəxsin yazılı razılığı ilə müqavilənin müəyyən şərtlərinin dəyişdirilməsi, həmçinin ona müəyyən əlavələr edilməsi barədə razılığa gələ bilərlər.

19. SUBROQASIYA HÜQUQU

19.1. Subroqasiya hüququ sığorta ödənişi almış şəxsin ona dəymiş zərəərə görə məsuliyyət daşıyan üçüncü şəxsə qarşı malik olduğu hüquqlardan və vasitələrdən həmin ödənişi vermiş Sığortaçının istifadə etmək hüququdur.

19.2. Faydalanan şəxsin zərərverən şəxsə qarşı zərərin əvəzini ödəmək tələbi (iddiası) ilə bağlı hüquq əmlak sığortası üzrə sığorta ödənişini vermiş Sığortaçıya subroqasiya qaydasında onun verdiyi sığorta ödənişi məbləğində keçir.

19.3. Faydalanan şəxs sığorta ödənişini aldıqda, subroqasiya hüququnun həyata keçirilməsi üçün özündə olan bütün lazımi sənədlərlə Sığortaçını təmin etməlidir.

19.4. Faydalanan şəxs zərərverən şəxsə qarşı iddiadan və ya tələbi təmin edən hüquqlardan, yaxud lazımi sənədləri Sığortaçıya verməkdən imtina etdikdə, Sığortaçı sığorta ödənişi verməkdən zərərverən şəxsdən subroqasiya qaydasında ala biləcəyi məbləğ həcmində azad edilir.

19.5. Sığortaçı subroqasiya hüququndan zərərverən şəxsin özünə və (və ya) müvafiq sığorta hadisəsi ilə bağlı risklər üzrə həmin şəxsin məsuliyyətini sığortalamış Sığortaçıya, həmçinin qanunvericiliyə əsasən, dəyən zərəərə görə sığortalı və ya Faydalanan şəxs qarşısında maddi məsuliyyət daşıya bilən digər şəxsə qarşı istifadə edə bilər.

20. TƏRƏFLƏRİN MƏSULİYYƏTİ

20.1. Bu Qaydaların şərtlərinin yerinə yetirilməməsinə və ya lazımi qaydada yerinə yetirilməməsinə görə tərəflər qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada məsuliyyət daşıyırlar.

21. İŞ SİRLƏRİNİN GİZLİ SAXLANILMASI

21.1. Sığortaçı, Sığortalıya aid öyrəndiyi və ya iş prosesində öyrənəcəyi iş sirlərini gizli saxlamadığı halda, Sığortalıya dəyən maddi və ya mənəvi zərərə görə qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada məsuliyyət daşıyır.

22. MÜBAHİSƏLƏRİN HƏLLİ QAYDASI

22.1. Bu Qaydalara əsasən bağlanmış sığorta müqaviləsindən irəli gələn bütün mübahisələr ilkin olaraq danışıqlar yolu ilə pretenziya qaydasında, tərəflər arasında razılığa gəlinmədiyi təqdirdə isə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə müvafiq olaraq məhkəmələr vasitəsilə həll edilir.

XÜSUSİ HİSSƏ

BÖLMƏ 1. AVTONƏQLİYYAT VASİTƏSİNƏ DƏYƏN ZİYAN

1. Sığorta sinifi

1.1. Sığorta obyektinə görə əmlak sığortasına aid olan əmlakın sığortası üzrə aşağıdakı sinif:
1.1.1. avtonəqliyyat vasitəsinin zədələnməsi, məhv olması, həmçinin qaçırılması və ya oğurlanması nəticəsində Sığortalının əmlak mənafeələrinə dəyən zərərin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi miqdarında sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan avtonəqliyyat vasitələrinin sığortası.

2. Sığorta predmeti

2.1. Bu Qaydalara əsasən Sığortalının əmlak mənafeələrinin aid olduğu avtonəqliyyat vasitəsi sığortanın predmeti hesab olunur.
2.2. Avtonəqliyyat vasitəsi istehsalçı tərəfindən nəzərdə tutulmuş bütün komplekti ilə birlikdə sığortalanmış hesab olunur.
2.3. Sığorta müqaviləsində ayrıca olaraq göstərildiyi hallar istisna olmaqla, maqnitofonlar (avtonəqliyyat vasitəsinin istehsalı zamanı istehsalçı tərəfindən quraşdırıldığı hallar istisna olmaqla), radio ötürücü vasitələr, telefonlar, radar detektorları və ya hər hansı digər rabitə vasitələri və ya onların köməkçi aksesuarları, skanlaşdırma cihazları, televizorlar və stereo sistemləri də daxil olmaqla bütün aksesuarlar və cihazlara münasibətdə bu sığorta ilə təminat verilmir.

3. Sığorta obyektı

3.1. Bu qaydalara əsasən sığorta obyektı, sığorta müqaviləsində göstərilmiş sığorta predmetinə Sığortalının sahibliyi, ondan istifadə etməsi və (və ya) ona sərəncam verməsi ilə bağlı əmlak maraqlarıdır.

4. Sığorta məbləği

4.1. Sığorta məbləği avtonəqliyyat vasitəsinin real bazar qiyməti əsasında tərəflər arasında bağlanan sığorta müqaviləsi ilə müəyyən edilir.
4.2. Müqavilədə müəyyən edilmiş sığorta məbləği sığorta dəyərindən az olduğu halda (qismən sığorta halında), Sığortaçı zərərin əvəzinə sığorta məbləğinin sığorta dəyərinə olan nisbətində ödəyir.
4.3. Sığorta müqaviləsində göstərilmiş sığorta məbləği sığorta dəyərindən artıq olduqda, sığorta məbləğinin sığorta dəyərindən artıq olduğu hissə üçün müqavilə etibarsızdır.

5. Şərtsiz azadolma

- 5.1. Sığorta müqavilələrində şərtli və ya şərtsiz azadolma məbləği müəyyən oluna bilər.
- 5.2. Azadolma məbləği sığorta hadisəsi nəticəsində yaranan itkilərin və ya dəyən zərərin sığorta təminatı ilə əhatə olunmayan və sığortalının üzərində qalan hissəsidir. Azadolma məbləği sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq müəyyən edilən zərər məbləğindən, qismən sığorta halında isə sığortaçının zərər məbləğindəki payından çıxılır.
- 5.3. Şərtli azadolma məbləğinin nəzərdə tutulması halında, sığorta hadisəsi nəticəsində dəyən zərərin həcmi həmin məbləğdən çox olduqda və ya sığorta müqaviləsində razılaşdırılmış hər hansı digər halın baş verməsi şərtilə azadolma məbləği tətbiq edilmir.
- 5.4. Şərtsiz azadolma məbləği nəzərdə tutulduqda həmin məbləğ hər bir halda tətbiq edilir.

6. Sığorta riskləri

- 6.1. Sığorta şəhadətnaməsində başqa hal nəzərdə tutulmamışdırsa, aşağıdakı risklər nəticəsində dəyən ziyan və zərərlərə təminat verilir:
- 6.1.1. yol nəqliyyat hadisəsi – yollarda, küçələrdə, meydanlarda, dəmiryol keçidlərində nəqliyyat vasitələrinin hərəkəti prosesində baş verən və adamların həlakına və ya müxtəlif dərəcəli bədən xəsarəti almasına, heyvanların və ya hərəkətsiz maneənin vurulmasına, nəqliyyat vasitələrinin, yolların, qurğuların zədələnməsinə və ya başqa maddi zərər dəyməsinə səbəb olan hadisədir. Belə hadisə nəticəsində nəqliyyat vasitəsinə dəyən zərər və ziyanlar;
- 6.1.2. toqquşma – istər hərəkət halında, istərsə də hərəkətsiz vəziyyətdə olan avtonəqliyyat vasitəsinə sığortalı və ya səlahiyyətli sürücüdən asılı olmayaraq gözlənilməz və xarici təsirlər nəticəsində sabit və ya hərəkətli bir cismin toxunması, avtonəqliyyat vasitəsinin belə cismləri vurması, aşması, düşməsi nəticəsində dəyən zərər və ziyanlar;
- 6.1.3. yanğın və partlayış
a) yanğın – alovlanma mənbəyindən asılı olmayaraq, maddi ziyan vuran yanma, o cümlədən yüksək temperaturun, yanğın məhsullarının, eləcə də yanğının söndürülməsi üçün istifadə olunmuş su, köpük və digər vasitələrin təsiri, habelə yanğının birbaşa təsiri;
b) partlayış – qazların genişlənməyə meylliliyi nəticəsində böyük həcmdə enerjinin qısa müddət ərzində məhdud ölçülü məkandan sürətlə çıxaraq azad olması prosesi;
- 6.1.4. təbii fəlakət – sığorta müqaviləsində başqa cür nəzərdə tutulmamışdırsa, sel, daşqın, zəlzələ, fırtına, qasırğa, tufan, dolu və digər təbii hadisələr;
- 6.1.5. atılmış və ya düşmüş əşya – avtomobilin hissələrinə zərər vurmadan rəng örtüyünün nöqtələr şəklində zədələnməsi halı istisna olmaqla, avtomobilin xarici səthinə daş, qar, buz və digər əşyaların atılması, dəyməsi və ya düşməsi;
- 6.1.6. üçüncü şəxslərin qərəzli və qanunazidd hərəkətləri nəticəsində dəyən ziyan – üçüncü şəxslərin avtonəqliyyat vasitəsinə qəsdən vurduğu ziyan və zərərlər;
- 6.1.7. oğurluq, quldurluq, qaçırma və soyğunçuluq;
- 6.1.8. heyvanların hərəkəti – avtomobilin salonuna vurulan zərərlər istisna olmaqla, heyvanların və quşların hərəkəti.

7. Genişləndirilmiş sığorta təminatı

- 7.1. Aşağıdakı risklər nəticəsində olan ziyan və zərərlərə əlavə sığorta haqqı müqabilində və sığorta şəhadətnaməsində qeyd olunmaqla təminat verilə bilər:
- 7.1.1. Azərbaycan Respublikasının sərhədlərindən kənarda meydana gələn ziyan və zərərlər;
- 7.1.2. tətillər, ictimai təhlükə, xalq hərəkətləri və bunların qarşısının alınması və ya yatırılması məqsədilə keçirilən inzibati və ya bu kimi hər hansı digər tədbirlər nəticəsində dəyən ziyan və zərərlər;
- 7.1.3. nəqliyyat vasitəsi hadisə baş verdiyi və ya sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində hər hansı gəlir əldə etmək məqsədilə və ya ictimai nəqliyyat vasitəsi (taksi və ya avtobus) kimi istifadə olunarkən baş verən ziyan və zərərlər;
- 7.1.4. avtonəqliyyat vasitəsində müvafiq qaydalara əməl etməklə və daşınmasına qanunla icazə verilən partlayıcı, tez alovlanan və yandırıcı maddələrin daşınması zamanı avtonəqliyyat vasitəsinə dəyən ziyan və zərərlər;

7.1.5. müsabiqə və ya yarışlarda iştirakı və ya məşq və ya təlim zamanı avtonəqliyyat vasitəsinə dəyən ziyan və zərərlər;

7.1.6. sığorta şəhadətnaməsində göstərilən avtonəqliyyat vasitəsinə sonradan quraşdırılmış və həmin avtonəqliyyat vasitəsinin istehsal komplektinə daxil olmayan hər cür səs, telefon, görüntü cihazları və digər aksesuarlara dəyən ziyan və zərərlər.

8. Xüsusi istisnalar

8.1. Sığorta şəhadətnaməsində başqa hal nəzərdə tutulmamışdırsa, aşağıdakı hallar nəticəsində baş verən itki və ziyanlar Sığortaçı tərəfindən ödənilmir:

8.1.1. sığorta hadisəsi halları istisna olmaqla, avtonəqliyyat vasitəsinin hərəkəti zamanı təkər şinlərinin və disklərinin əyilmə, deşilmə, kəsilmə və ya cırılma nəticəsində zədələnməsi;

8.1.2. avtonəqliyyat vasitəsinin bazar qiymətinin düşməsi (dəyərdən düşmə);

8.1.3. avtonəqliyyat vasitəsinin vəziyyətinin onun sığorta hadisəsindən əvvəlki vəziyyəti ilə müqayisədə yaxşılaşdıran hər hansı təmir və ya dəyişdirilmə;

8.1.4. əgər itki və ya ziyan sığortalanmış riskin nəticəsində baş verməmişdirsə, tədricən baş verən xarab olma, ayrılma qüsurları, gizli çatışmamazlıq, hər hansı növ həşəratlardan və ziyanvericilərdən dəyən zərər, zibillənmə, çirklənmə, adi köhnəlmə, atmosferin rütubətliyi və ya quraqlığı, hərəkətin və ya rütubətin dəyişkənliyi, sıx duman, deformasiya, buxarlanma, çəkinin itirilməsi, aşınma, nəm və ya quru çürümə, rəngin, quruluşun və ya pardaqlamanın dəyişməsi və ya korlanması;

8.1.5. əgər itki və ya ziyan sığortalanmış riskin nəticəsində baş verməmişdirsə, donma, mexaniki, elektrik və ya elektron nasazlıq;

8.1.6. avtonəqliyyat vasitəsinin və ya ona sahibliyin könüllü verilməsi ilə bağlı, belə könüllü verilmənin dələduzluq, mənimsəmə və ya aldatma niyyətilə qəsdən fakt haqqında yalan təsəvvür yaratmanın nəticəsi olub-olmamasından asılı olmayaraq, Sığortalıya dəyən zərər.

8.1.7. Aşağıdakı hallar istisna olmaqla, qarajda və ya qapalı yerdə saxlanılmadığı hallarda, avtonəqliyyat vasitəsinin oğurlanması, oğurluğa cəhdin, vandalizmin və ya qərəzli hərəkətlərin nəticəsində avtonəqliyyat vasitəsinin məhv edilməsi və ya ona maddi ziyanın dəyməsi nəticəsində yaranan zərər:

- bütün qapıların, pəncərələrin və digər dəliklərin istehsalçının nəzərdə tutduğu vasitələrlə bağlanması və açarların həmin vasitələrdən kənar və/və ya təhlükəsiz yerdə saxlanılması;

- bu cür birbaşa maddi ziyan və və ya oğurluq ilə əlaqəli olan hər hansı sığorta ödənişinə dair tələbin zorla daxil olmanın baş verməsini sübut edən dəlillərlə əsaslandırılması;

- avtonəqliyyat vasitəsinin təchiz edildiyi, quraşdırılarkən Sığortaçıya bildirilmiş və onunla razılaşdırılmış siqnalizasiya və/və ya avtonəqliyyat vasitəsinin mühafizəsinin digər sistemləri işlək vəziyyətdə olduğu və istifadə edildiyi hallar;

8.1.8. yazılı və ya şifahi formada olmasından asılı olmayaraq girov, şərtlə satış, icarə və ya digər sığorta şəhadətnaməsi yaxud razılaşma əsasında qanuni şəkildə girov saxlayan, alıcı, icarədar və ya avtonəqliyyat vasitəsi üzərində qanuni sahibliyi həyata keçirən digər şəxs tərəfindən saxlanılan avtonəqliyyat vasitəsinin qeyri-qanuni satışı, mənimsənilməsi və ya gizlədilməsi;

8.1.9. avtonəqliyyat vasitəsinin bütövlükdə və ya onun ayrı-ayrı hissə və qovşaqlarının təbii aşınması, onun əmtəə görünüşünün itməsi, istehsalat və ya təmir zamanı büraxılmış nöqsanlar;

8.1.10. avtonəqliyyat vasitəsinin hissələrinin nasazlığının yağlama vasitələrinin sızması, nəqliyyat vasitəsinin daxilində xarici əşyaların və maddələrin düşməsi (hidro zərbə və s.) nəticəsində baş verdiyi hallar da daxil olmaqla, avtonəqliyyat vasitəsinin istismarı nəticəsində onun hissələrinin, qovşaqlarının və ya aqreqlarının sınması, sıradan çıxması və ya nasaz vəziyyətə düşməsi;

8.1.11. tentin zədələnməsi və ya oğurlanması–yük avtomobilləri, minik avtomobillərinin yük daşıyan modifikasiyaları, qoşqu və yarım-qoşquların sığortası zamanı;

8.1.12. Sığortalının, səlahiyyətli sürücünün və ya sərnəirlərin sığorta hadisəsinin baş vermə anında nəqliyyat vasitəsində olan əmlakına vurulan ziyan və ya belə əmlakın məhv olması;

8.1.13. hər hansı təmir vasitəsinin və ya alətinin oğurlanması.

9. Avtonəqliyyat vasitəsinin şüşə hissələrinə dəyən zərər

9.1. Bu bölümün 9-cü maddəsi sığorta hadisəsi nəticəsində avtonəqliyyat vasitəsinin yalnız şüşələrinin zədələnməsi ilə nəticələnən hadisələrə şamil edilir.

9.2. Sığorta şəhadətnaməsində başqa hal nəzərdə tutulmamışdırsa, Sığortaçı şüşələrin zədələnməsi üzrə təminat verir və zərər ödənişini Sığortalıya aşağıda göstəriləyi qaydada ödəyir:

9.2.1. ön, arxa şüşənin və ya yan pəncərələrin sınması və avtonəqliyyat vasitəsinin gövdəsinin sınımış şüşə ilə cızılması hallarında zərər dəymə və ya belə zədələnmənin təmiri qiyməti qədər olacaqdır;

9.2.2. şüşə hissələrə dəymiş ziyan üzrə azadolma məbləği tətbiq olunmur.

10. Qalıqlara olan hüququn keçməsi

10.1. Avtonəqliyyat vasitəsinin tam məhvi və ya onun oğurlanması nəticəsində Sığortalıya dəymiş zərərin əvəzini ödəmiş Sığortaçı qalıqlara olan hüquqlarından istifadə etmək qərarına gələrsə, Sığortalının avtonəqliyyat vasitəsinə olan hüquqları, Sığortaçıya keçir. Bu halda, Sığortalı həmin hüquqların Sığortaçıya keçməsi üçün bütün zəruri tədbirləri (o cümlədən, müvafiq icra həkimliyyəti orqanlarında avtonəqliyyat vasitəsinin qeydiyyatdan çıxarılması və Sığortaçının adına qeydiyyata salınması ilə bağlı olan işləri) öz hesabına görməlidir. Lakin Sığortalı Sığortaçının razılığı olmadan əmlaka olan hüquqlarından ikincinin xeyrinə imtina etmək hüququna malik deyildir.

10.2. Sığortalı bu Sığorta şərtlərinə əsasən tam məhv olmuş sayılan avtonəqliyyat vasitəsinə öz sərəncamında saxlamaq qərarına gələrsə, bu halda Sığortaçı tərəfindən Sığortalıya verilməli olan sığorta ödənişi sığorta məbləğindən sığorta şəhadətnaməsində göstərilən azadolma çıxıldıqdan sonra avtonəqliyyat vasitəsinin qalıq dəyəri məbləğinin çıxılması yolu ilə müəyyən ediləcək.

10.3. Oğurlanmış avtonəqliyyat vasitəsi sığorta ödənişinin verilməsindən əvvəl və ya sonra aşkar edilərsə, Sığortaçının öz mülahizəsi əsasında avtonəqliyyat vasitəsinə özündə saxlamaq və yaxud onu Sığortalıya qaytarmaq hüququ vardır.

Sonuncu halda avtonəqliyyat vasitəsinə görə alınmış sığorta ödənişi Sığortaçıya geri qaytarılmalıdır. Bu halda Sığortaçı avtonəqliyyat vasitəsinə yalnız oğrunun və ya oğruların vurduğu zərəre görə bu qaydaların müddəaları və istisnalarına müvafiq olaraq məsuliyyət daşıyacaq.

BÖLMƏ 2. ÜÇÜNCÜ ŞƏXSLƏR QARŞISINDA MÜLKİ MƏSULİYYƏTİN SİĞORTASI

1. Sığortanın sinifi

1.1. Sığorta obyektinə görə əmlak sığortasına aid olan mülki məsuliyyətin sığortası üzrə aşağıdakı sinif:

1.1.1. Sığortalının özü, yaxud onun etibar etdiyi şəxs, sığortalanmış avtonəqliyyat vasitəsindən istifadə edərkən üçüncü şəxslərə vurduğu zərərin əvəzini ödəmək öhdəliyi ilə əlaqədar onun əmlak mənafeələri ilə bağlı zərərin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi miqdarında sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan avtonəqliyyat vasitələri sahiblərinin mülki məsuliyyətinin sığortası.

2. Sığorta predmeti

2.1. Bu Qaydalara əsasən üçüncü şəxslərin həyatına və ya sağlamlığına xəsarət yetirilməsi, əmlakına zərər vurulması halı sığortanın predmeti hesab olunur.

2.2. Bu bölmə əsasında bağlanan sığorta müqaviləsinə görə Sığortaçı, həmin Sığorta müqaviləsində təsbit edilmiş sığorta haqqı müqabilində Sığortalı ilə razılaşır ki, əgər sığortanın qüvvədə olduğu müddət ərzində avtonəqliyyat vasitəsi Bütün Bölmələrə aid olan Ümumi İstisnalar və Bölmə 2-yə aid olan Xüsusi İstisnalarda göstərilmiş səbəblərdən fərqli səbəblər üzündən üçüncü şəxsə bədən xəsarəti yetirilməsi, onun ölümü və ya onun əmlakına ziyanın dəyməsi ilə nəticələnən və Sığortalının hüquqi məsuliyyətinin yaranmasına səbəb olan qəza törədərsə, Sığortaçı sığorta müqaviləsində təsbit edilmiş məsuliyyət həddi çərçivəsində Sığortalıya, onun ödəməyə hüquqi məsuliyyət daşdığı və Bütün Bölmələrə aid olan Ümumi İstisnalar və 2-ci Bölməyə aid olan Xüsusi İstisnaların qüvvəsi altına düşməyən zərərlərin əvəzini aşağıda göstərilən qaydada ödəyəcəkdir:

2.2.1. Sığortaçı hətta Sığortalıya qarşı irəli sürülmüş tələb və ya iddiaların əsassız, saxta və ya yalan olması halında belə ölüm, bədən xəsarəti və ya əmlaka ziyan vurulması ilə əlaqədar olaraq Sığortalıya qarşı irəli sürülmüş tələb və ya iddialarla bağlı Sığortalını müdafiə etmək hüququna və belə tələb və iddiaların araşdırılması və həllində tam sərbəstliyə malikdir. Lakin, Sığortaçı həyata keçirilmiş sığorta ödənişlərinin nəticəsində sığorta müqaviləsində təsbit olunmuş və onun məsuliyyət həddini ifadə

edən məbləğin bitməsi halında, hər hansı tələb və ya məhkəmə qərarları ilə bağlı məbləği, yaxud iddianın müdafiəsi ilə əlaqədar məhkəmə və digər xərcləri ödəməyəcək.

2.3. Bu sığorta müqaviləsi üzrə mülki məsuliyyət sığortası nəqliyyat vasitələri sahiblərinin mülki məsuliyyətinin icbari sığortası sahəsində Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə tələb olunan məsuliyyət hədlərindən artıq olan məsuliyyətə qarşı sığorta təminatı verir.

2.4. Məsuliyyəti sığortalanan şəxsin hüquqi şəxs olması halında, həmin hüquqi şəxsə yanaşı sığorta müqaviləsində səlahiyyətli sürücü kimi göstərilən onun işçilərinin məsuliyyəti də sığortalanmış hesab edilir.

3. Sığorta obyektı

3.1. Bu Qaydalara əsasən sığorta obyektı, sığortalının fiziki şəxslərin sağlamlığına xəsarət yetirməsi və ya fiziki şəxslərin əmlakına, həmçinin hüquqi şəxslərə vurduğu zərərin əvəzinin ödənilməsi ilə bağlı əmlak mənafeəlidir.

4. Sığorta məbləği

4.1. Sığorta məbləği (ümumi məsuliyyət həddi) sığorta müqaviləsi bağlanan zaman sığorta müqaviləsinin tərəfləri arasında razılaşdırılaraq müəyyən edilir.

4.2. Sığortalının üçüncü şəxslərin əmlakı və səhhətinə vurduğu zərər və bununla bağlı bütün digər zəruri xərclərin cəmi sığorta müqaviləsi üzrə sığorta məbləğini (ümumi məsuliyyət həddini) aşmayacaqdır.

5. Sığorta riskləri

Sığortaçı aşağıdakı hallarla bağlı xərclərin əvəzini ödəyir:

5.1. sığorta şəhadətnaməsi üzrə səlahiyyətli şəxsin avtonəqliyyat vasitəsindən istifadəsi nəticəsində üçüncü şəxslərin səhhətinə və əmlakına vurduğu zərərlər;

5.2. Sığortaçının ilkin razılığı əsasında Sığortalı ilə üçüncü şəxslər arasında həyata keçirilən məhkəmədən kənar tənzimləmələr;

5.3. Sığortaçının ilkin razılığı əsasında üçüncü şəxslərin irəli sürdüyü tələblərdən müdafiə olunmaq və ya bu tələblərin tənzimlənməsi məqsədi ilə Sığortalının çekdiyi məhkəmə və digər zəruri müdafiə xərcləri;

5.4. Sığortaçının təminat verdiyi və onun göstərişlərinə əməl edilməsi üçün zərərlərin azaldılması məqsədilə çekilən zəruri, əsaslandırılmış ağlabatan xərclər.

5.5. Sığorta hadisəsi baş verdiyi zaman bu sığorta ilə əvəzi ödənilməli olan mülki məsuliyyətə görə İcbari sığortalar haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə tələb olunan icbari məsuliyyət limitlərindən artıq olan məbləğə təminat verilir.

6. Xüsusi istisnalar

6.1. Əgər sığorta şəhadətnaməsində başqa cür nəzərdə tutulmamışdırsa, bu sığorta ilə aşağıdakılara təminat verilmir:

6.1.1. avtonəqliyyat vasitəsinin yüklənməsi və ya boşaldılması ilə bağlı yaranan məsuliyyət;

6.1.2. Sığortalının avtonəqliyyat vasitəsinin sənişini olarkən işçisinin Sığortalı ilə əmək münasibətlərindən irəli gələn peşə vəzifələrinin icrası zamanı və bununla bağlı ölməsi və ya ona bədən xəsarəti dəyməsi ilə bağlı məsuliyyət;

6.1.3. avtonəqliyyat vasitəsinin sənişini kimi hərəkət edən Sığortalının hər hansı ailə üzvünə münasibətdə yaranan məsuliyyəti;

6.1.4. avtonəqliyyat vasitəsinin altında olan hər hansı körpüyə, viaduka, nəqliyyat magistralına və ya bunlara bənzər başqa tikiliyə avtonəqliyyat vasitəsinin titrəməsi və ya onun daşıdığı yükün çəkisinin ağırlığı nəticəsində dəyən ziyan;

6.1.5. üçüncü şəxslərin əmlakına və səhhətinə vurulan zərərlə bağlı yaranan gəlir itkisi, əldən çıxmış fayda və ya digər dolayı zərərlər üçün məsuliyyət;

6.1.6. mənəvi zərərin kompensasiya edilməsi və ya cəza, yaxud göstəriş xarakterli cərimələr üçün məsuliyyət;

- 6.1.7. çirklənmə, buxarlanma, his, tüstü, işlənmiş qaz, turşular, qələvilər, toksik kimyəvi maddələr, mayələr və ya qazlar, materialların tullantıları və ya qıcıqlandırıcı təsiri olan başqa zəhərli və çirkləndirici maddələrin torpağa, atmosfərə və hər hansı su kanallarına və ya hovuzlara ifraz edilməsi, axması və ya tullanmasından irəli gələn məsuliyyət;
- 6.1.8. aerodromun, hava limanının və ya təyyarələrin enə biləcəyi hərbi bazanın hər hansı hissəsində nəqliyyat vasitəsinin istifadəsindən yaranan mülki məsuliyyət.;
- 6.1.9. oğurlanmış və ya qaçırılmış avtonəqliyyat vasitəsi ilə vurulan itki və ziyanlar (Yol hərəkəti haqqında qanuna görə idarə edənin məsuliyyət daşımadığı ziyanlar) və avtonəqliyyat vasitəsinin oğurlandığı və ya qaçırıldığı zaman ona minən sərnişinlərə dəyən itki və ziyanlarla əlaqədar irəli sürülən tələblər;
- 6.1.10. Sığortalı və ya səlahiyyətli sürücünün üçüncü şəxslərin səhhətinə və əmlakına şəxsi və digər motivlərlə bağlı qəsdən vurduğu ziyan;
- 6.1.11. tətil, sabotaj, qanunsuz aktlar və digər kütləvi çıxışlarda iştirakla əlaqədar sığortalı və onun səlahiyyətli sürücüsünün üçüncü şəxslərin səhhətinə və əmlakına vurduğu zərər;
- 6.1.12. avtonəqliyyat vasitəsinin toksik, spirtli və narkotik sarıxşluq vəziyyətində olan sürücü tərəfindən idarə edilməsi zamanı üçüncü şəxslərin səhhətinə və əmlakına dəyən ziyan;
- 6.1.13. Sığortalının və ya onun etibar etdiyi səlahiyyətli sürücüsünün Sığortalının və ya həmin səlahiyyətli sürücüyə məxsus digər əmlaka vurduğu zərər;
- 6.1.14. avtonəqliyyat vasitəsinin onun texniki təyinatına uyğun gəlməyən məqsədlərlə istifadə edilməsi nəticəsində üçüncü şəxslər qarşısında məsuliyyət ;
- 6.1.15. Bölmə 1 üzrə təminat verilməyən sığorta riskləri nəticəsində üçüncü şəxslərin səhhətinə və əmlakına dəyən zərər;
- 6.1.16. avtonəqliyyat vasitəsinin sığorta şəhadətnaməsi ilə səlahiyyətli olmayan şəxs tərəfindən istifadə olunarkən üçüncü şəxslərin səhhətinə və əmlakına dəyən zərər;
- 6.1.17. əldən çıxmış fayda və digər dolaylı zərərlər üçün məsuliyyət.

BÖLMƏ 3. SƏLAHIYYƏTLİ SÜRÜCÜ VƏ SƏRNIŞINLƏRİN FƏRDİ QƏZA SIĞORTASI

1. Sığortanın sinifi

- 1.1. Sığorta obyektinə görə şəxsi sığortaya aid olan aşağıdakı sinif:
- 1.1.1. sığortalanmış avtonəqliyyat vasitəsinin qəzaya uğraması ilə əlaqədar Sığorta olunan bədbəxt hadisə nəticəsində əmək qabiliyyətini tam və ya qismən itirdikdə, yaxud avtonəqliyyat vasitəsinin qəzaya uğraması ilə əlaqədar vəfat etdikdə, müqavilədə müəyyən edilən sığorta məbləğinin tam və ya qismən ödənilməsi miqdarında sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan fərdi qəza sığortası.

2. Sığorta predmeti

- 2.1. Bu Bölmə üzrə sığorta predmeti sığortalanmış avtomobilin sürücüləri və sərnişinləridir.
- 2.2. Bu bölmə əsasında bağlanan sığorta müqaviləsinə görə Sığortaçı, həmin Sığorta müqaviləsində təsbit edilmiş sığorta haqqı müqabilində Sığortalı ilə razılaşır ki, əgər sığortanın qüvvədə olduğu müddət ərzində avtonəqliyyat vasitəsinin Bütün Bölmələrə aid olan Ümumi İstisnalar və Bölmə 1 və 3-ə aid olan Xüsusi İstisnalarda göstərilmiş səbəblərdən fərqli səbəblər üzündən qəza törətməsi nəticəsində Sığorta olunanın həyat və sağlamlığına ziyan dəyərsə, və belə ziyan Bölmə 1 və 3-ə aid olan Xüsusi İstisnaların qüvvəsi altına düşməzsə, Sığortaçı Sığorta olunana və ya onun varislərinə bu qaydaların 18-ci maddəsinə müvafiq olaraq zərərin əvəzini ödəyəcəkdir.

3. Sığorta obyektı

- 3.1. Bu Qaydalara əsasən sığorta obyektı, sığortalanmış avtonəqliyyat vasitəsinin qəzaya uğraması ilə əlaqədar sürücü və sərnişinlərin ölümü, əmək qabiliyyətinin tam və ya qismən itirilməsi, xəsarət alması ilə bağlı əmlak mənafeələri.

4. Sığorta məbləği

4.1. Sığorta məbləği Sığorta olunanla Sığortaçı arasında razılaşdırılma yolu ilə müəyyənləşdirilir.

5. Sığorta təminatı

5.1. Sığorta müqaviləsi ilə Bölmə 1 üzrə sığorta təminatı verilən risklərdən baş verən hadisələr nəticəsində Sığorta olunanların ölüm, əmək qabiliyyətlərini tam və ya qismən itirmələri və xəsarət almalarına təminat verilir.

6. Xüsusi istisnalar

6.1. Əgər Sığorta şəhadətnaməsində başqa cür nəzərdə tutulmamışdırsa, bu sığorta ilə aşağıdakılara təminat verilmir:

6.1.1. sui-qəsd və ya sui-qəsdə cəhd və ya bilə-bilə özünə bədən xəsarəti yetirmə;

6.1.2. sığortalanmış şəxsin ruhi pozğunluq vəziyyətində olması;

6.1.3. insan həyatını xilas etmək məqsədi ilə edildiyi hallar istisna olmaqla, bilərəkdən özünü xüsusi təhlükə altına atma.

7. Fərdi qəzanın nəticələrinin təzahür müddəti

7.1. Fərdi qəza anından 12 (on iki) ay müddətində baş verən və həmin fərdi qəzanın səbəb olduğu bədən xəsarətinin nəticəsi olan ölüm, fərdi qəza nəticəsində baş verən ölüm sayılır.

7.2. Əmək qabiliyyətinin daimi itirilməsinə görə ödənişlər, belə əmək qabiliyyətinin itirilməsinin fərdi qəza hadisəsinin nəticəsində baş vermiş olması, belə fərdi qəzanın baş vermə tarixindən 12 (on iki) ay ərzində təzahür etməsi halında həyata keçirilir.

7.3. Əmək qabiliyyətinin daimi itirilməsi dedikdə, Sığorta olunanın hər hansı peşəkar və ya işguzar fəaliyyətilə məşğul olmasına tam mane olan və 12 (on iki) ay davam edən və bu müddətin bitməsindən sonra bərpa olunması mümkün olmayan əmək qabiliyyətinin itirilməsi başa düşülür.

SƏLAHİYYƏTLİ SÜRÜCÜ VƏ SƏRNIŞINLƏRİN TƏCİLİ TİBBİ XƏRCLƏRİ

(Bölmə 3-ə əlavə olaraq)

1. Sığortanın sinifi

1.1. Sığorta obyektinə görə şəxsi sığortaya aid olan aşağıdakı sinif:

1.1.1. sığortalanmış avtonəqliyyat vasitəsinin qəzaya uğraması ilə əlaqədar Sığorta olunanların təcili tibbi yardıma görə tibbi müəssisələrin ona göstərdiyi xidmətlərlə əlaqədar yaranan xərclərin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi miqdarında sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan tibbi sığorta.

2. Sığorta predmeti

2.1. Bu Bölmə üzrə sığorta predmeti sığortalanmış avtomobilin sürücüləri və sərnişinləridir.

3. Sığorta obyekti

3.1. Bu Qaydalara əsasən sığorta obyekti, Sığorta olunanın sığortalanmış avtonəqliyyat vasitəsinin qəzaya uğraması ilə əlaqədar sürücü və sərnişinlərə təcili tibbi yardım göstərilməsi ilə bağlı əmlak mənafehidir.

4. Sığorta məbləği

4.1. Sığorta məbləği Sığorta olunanla Sığortaçı arasında razılaşdırılma yolu ilə müəyyənləşdirilir. Sığorta şəhadətnaməsində başqa hal nəzərdə tutulmayıbsa fərdi qəza sığortası üzrə müəyyənləşdirilmiş sığorta məbləğinin 4 - 8 %-i həcmində nəzərdə tutulur.

4.2. Bu bölmə üzrə sığorta məbləği təcili tibbi yardıma görə göstərilən xidmət xərclərinin son həddi hesab olunur.

4.3. Lakin, bu tibbi xərclər üçün Sığortalı başqa sığorta üzrə ödəniş almaq hüququna malikdirsə, Sığortaçı yuxarıda göstərilən hədlərə müvafiq olaraq yalnız belə ödəniş məbləği ilə ümumi tibbi xərclər arasındakı fərqə görə məsuliyyət daşıyır.

5. Sığorta təminatı

5.1 Sığorta müqaviləsi ilə Bölmə 1 üzrə sığorta təminatı verilən risklərdən baş verən hadisələr nəticəsində sığorta olunanlara göstərilən təcili tibbi yardıma görə təminat verilir (sığorta şəhadətnaməsində qeyd olunubsa).

6. Xüsusi istisnalar

6.1. Əgər sığorta şəhadətnaməsində başqa cür nəzərdə tutulmamışdırsa, bu sığorta ilə aşağıdakılara təminat verilmir:

6.1.1. Bölmə 3-ün 6-cı Maddəsində təsbit olunan hallar.

“Xalq Sığorta” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti

Avtonəqliyyat vasitələrinin tam sığortası üzrə tarif dərəcələrinin hesablanması və iqtisadi əsaslandırılması(maddi ziyan, mülki məsuliyyət, bədbəxt hadisə)

Bu sığorta növü üzrə tarif dərəcələri Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi Dövlət Sığorta Nəzarəti Baş İdarəsinin hazırladığı “Həyat və qeyri-həyat sığortası sahələri üzrə sığorta tariflərinin hesablanması haqqında metodikalar” əsasında hesablanmışdır. Qeyd edək ki, tarif dərəcələri köhnəlmə əməli tətbiq olunmadan hesablanmışdır.

Sığorta Qaydalarına müvafiq olaraq sığortanın bu növü üzrə tarif dərəcələri aşağıdakı hissələrdən ibarət olacaq: Avtonəqliyyat vasitələrinin sığortası (Kasko), Avtonəqliyyat vasitələri sürücülərinin mülki məsuliyyətinin sığortası və bədbəxt hadisələrdən sürücünün və sənişinlərin sığortası.

Bu metodikaya əsasən sığorta olunan risk üzrə netto-dərəcə (T_n) üçün aşağıdakı düstur doğrudur:

$$T_n = T_{\theta} + T_r$$

Burada T_{θ} -netto-dərəcənin əsas hissəsi, T_r - risk üstəliyidir və onlar üçün aşağıdakı bərabərliklər doğrudur (100 manat sığorta məbləğinə müvafiq):

$$T_{\theta} = 100 \cdot q \cdot S_{\theta} / S$$

$$T_r = 1,2 \cdot T_{\theta} \cdot \alpha(\gamma) \cdot \sqrt{1 - q/nq}$$

Bu düsturlardakı parametrlərin aşağıdakı mənalara vardır:

q – bir sığorta müqaviləsi üzrə sığorta hadisələrin

baş verməsi ehtimalı; S_0 - bir sığorta müqaviləsi üzrə orta sığorta ödənişi;
 S - bir sığorta müqaviləsi üzrə orta sığorta məbləği; n – gözlənilən müqavilənin sayı.

$\alpha(\gamma)$ – n nın γ – dan (γ – təhlükəsizliyin təminatı adlanır və yığılan sığorta haqlarının sığorta hadisələri üzrə sığortaödənişlərinin verilməsinə kifayət etməsi üçün tələb olunan ehtimaldır) asılı olan qiymətləri aşağıdakı cədvəldən götürülür:

Cədvəl 1.

	0,84	0,90	0,95	0,98	0,9986
	1,0	1,3	1,645	2,0	3,0

Nəqliyyat vasitəsinin sığortası

Sığortanın bu növü üzrə hadisələrin baş verməsi ehtimalı $q = 0,13$. Orta sığorta məbləği $S = 45\,000$ manat.
 Ödəmənin orta məbləği $S_0 = 3\,200$ manat. Müqavilənin sayı $n = 800$.
 Onda netto-dərəcənin əsas hissəsi üçün

$$T_0 = \frac{3\,200 \cdot 0,13}{45\,000} \cdot 100 = 0,92 \text{ (manat).}$$

Risk üstəliyi üçün isə:

$$\gamma = 0,9$$

$$\alpha(\gamma) = 1,3.$$

$$T_r = 1,2 \cdot 0,92 \cdot 1,3 \cdot \sqrt{1 - 0,13} / 800 \cdot 0,13 = 0,13 \text{ manat almış olarıq.}$$

Buradan netto-dərəcə:

$$T_n = T_{\theta} + T_r = 0,92 + 0,13 = 1,05 \text{ manat alırıq.}$$

Tarif dərəcəsinin strukturu: netto-dərəcə - 50%, yüklənmə - 50%.

Brutto-dərəcəni T_b ilə işarə edək. Onda brutto-dərəcənin hesablanması düsturuna əsasən

$$T_b = T_n / (1 - f) = 1,05 / (1 - 0,5) = 2,1 \text{ AZN}$$

Sığortaçı nəqliyyat vasitəsinin növündən, istehsal ilindən və s. amillərdən asılı olaraq baza tarif dərəcəsinə azaldıcı və ya artırıcı əmsallar tətbiq edə bilər. Nəticədə yekun tarif dərəcəsi 0,4%-10% aralığında dəyişir.

Nəqliyyat vasitələri sürücülərinin mülki məsuliyyətinin sığortası

Sığortanın bu növü üzrə sığorta hadisəsinin baş verməsi ehtimalı $q = 0,01$.

Orta sığorta məbləği $S = 25\,000$ manat.

Ödəmənin orta məbləği $S_{\theta} = 1\,500$ manat.

Müqavilənin sayı $= 500$.

$$T_{\theta} = \frac{1\,500 * 0,01}{25\,000} * 100 = 0,06 \text{ (manat).}$$

Risk üstəliyi üçün isə:

$$\gamma = 0,90, \alpha(\gamma) = 1,3.$$

$$T_r = 1,2 * 0,06 * 1,3 * \sqrt{1 - 0,01} / 500 * 0,01 = 0,04 \text{ manat almış olarıq.}$$

Buradan netto-dərəcə:

$$T_n = T_{\theta} + T_r = 0,06 + 0,04 = 0,1 \text{ manat alırıq.}$$

Tarif dərəcəsinin strukturu: netto-dərəcə - 50%, yüklənmə - 50%.

Brutto-dərəcəni T_b ilə işarə edək. Onda brutto-dərəcənin hesablanması düsturuna əsasən

$$T_b = T_n / (1 - f) = 0,1 / (1 - 0,5) = 0,2 \text{ AZN}$$

Sığortaçı sığorta riskindən asılı olaraq baza tarif dərəcəsinə azaldıcı və ya artırıcı əmsallar tətbiq edə bilər. Nəticədə yekun tarif dərəcəsi 0,02%-1,5% aralığında dəyişir.

Bədbəxt hadisələrdən sürücünün və sənişinlərin sığortası

Sığortanın bu növü üzrə sığorta hadisəsinin baş verməsi ehtimalı $q = 0,02$.

Orta sığorta məbləği $S = 20\,000$ manat.

Ödəmənin orta məbləği $S_{\theta} = 1\,800$ manat.

Müqavilənin sayı $= 500$.

$$T_{\theta} = \frac{1\,800 * 0,02}{20\,000} * 100 = 0,18 \text{ (manat).}$$

Risk üstəliyi üçün isə:

$$\gamma=0,90, \alpha(\gamma) = 1,3.$$

$$T_r = 1,2 * 0,18 * 1,3 * \sqrt{1 - 0,02} / 500 * 0,02 = 0,09 \text{ manat almış olar.}$$

Buradan netto-dərəcə:

$$T_n = T_a + T_r = 0,18 + 0,09 = 0,27 \text{ manat alırıq.}$$

Tarif dərəcəsinin strukturu: netto-dərəcə - 50%, yüklənmə - 50%.

Brutto-dərəcəni T_b ilə işarə edək. Onda brutto-dərəcənin hesablanması düsturuna əsasən

$$T_b = T_n / (1 - f) = 0,27 / (1 - 0,5) = 0,54 \text{ AZN}$$

Sığortaçı sığorta riskindən asılı olaraq baza tarif dərəcəsinə azaldıcı və ya artırıcı

əmsallar tətbiq edə bilər. Nəticədə yekun tarif dərəcəsi 0,05%-5,6% aralığında dəyişir.